

4861

Centralna Biblioteka
PTTK Warszawa

ISSN 1234-1835

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

Nr 1

WARSZAWA, LUTY 1998

Do użytku wewnętrznego.

● ● ●
POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO - KRAJOZNAWCZE
ZARZĄD GŁÓWNY

KOMISJA TURYSTYKI GÓRSKIEJ

SOCIÉTÉ DE TOURISME POLONAISIE - DIRECTION - PRINCIPALE - COMMISSION DE TOURISME DE LA MONTAGNE

CENTRALNY OŚRODEK TURYSTYKI GÓRSKIEJ PTTK 31-010 KRAKÓW UL. JAGIELLOŃSKA 6/6a

W roku 1998 upływa 125 lat od momentu założenia Towarzystwa Tatrzańskiego, naszego protoplasty. Ponieważ Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK jest bezpośrednim spadkobiercą i kontynuatorem tradycji i dorobku TT i PTT, uchwaliliśmy, że cały rok 1998 będzie poświęcony temu jubileuszowi i prezentacji dorobku górskiego TT-PTT-PTTK.

Pragniemy, aby jak najwięcej osób zapoznało się z tym dorobkiem, a przy okazji wędrowało po górach. W tym celu organizujemy szereg imprez i działań, wśród których za najważniejsze uznajemy wprowadzenie specjalnej odznaki jubileuszowej GOT.

Jest to akcja, która trwać będzie wyłącznie w sezonie weryfikacyjnym 1998. Podobnie jak miało to miejsce przy okazji jubileuszu 60-lecia GOT, wprowadzamy do obiegu w bieżącym roku specjalną odznakę, której wzór graficzny jest już opracowany. Zdobyć ją może każdy, kto w 1998 r. zweryfikuje dowolny stopień GOT. Będzie to więc odznaka dodatkowa do GOT.

Zwracamy się do Koleżanek i Kolegów działających w TRW GOT, aby zechcieli:

1. informować wszystkich zdobywców GOT, składających książeczki do weryfikacji, o możliwości zdobycia odznaki jubileuszowej i wpisywali fakt jej przyznania do "książeczek GOT";
2. zadbać, aby Oddziały zaopatrzyły się w COTG w Krakowie w odznaki jubileuszowe i miały je w sprzedaży przez cały rok;
3. propagować odznakę na imprezach oddziałowych i w swoim środowisku, szczególnie aby informowani o niej byli wszyscy zwracający się do przodowników TG o potwierdzenia wycieczek.

Mamy nadzieję, że odznaka będzie masowo zdobywana przez turystów górskich, przyczyniając się do popularyzacji GOT i jubileuszu 125-lecia TT-PTT-PTTK.

Dziękuję w imieniu własnym i Komisji Koleżankom i Kolegom za nieunikniony dodatkowy wkład pracy, ale jestem przekonany, że wszyscy dołożymy starań, aby nasza akcja spełniła oczekiwania w interesie turystyki górskiej i Towarzystwa.

Przewodniczący KTG ZG PTTK

Marek Staffa

KOMUNIKAT

TELEFON (012) 22 28 40, 22 79 17, FAX (012) 21 21 13

•KOMUNIKAT•

SZANOWNE KOLEŻANKI

SZANOWNI KOLEDZY

PREZESI ODDZIAŁÓW PTTK!

Zarząd Główny PTTK - w związku z Jubileuszem 125-lecia TT-PTT-PTTK obchodzonym w Towarzystwie w 1998 roku - zwraca się z prośbą o nadsyłanie informacji o Koleżankach i Kolegach, którzy byli członkami Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, a dziś należą do naszej organizacji. Informacje prosimy kierować do Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK:

31- 010 Kraków, ul. Jagiellońska 6/6A.

Podział zadań członków GKR PTTK

w zakresie współpracy z Komisjami ZG PTTK

1. Kol. Tadeusz Sobieszek - Komisja Krajoznawcza, Przewodnicza Regionalne Pracownie Krajoznawcze, realizacja uchwał XIV Walnego Zjazdu PTTK i Kongresu Krajoznawczego oraz uchwał Prezydium i Plenum ZG PTTK. Współpraca GKR z Komisjami Rewizyjnymi Oddziałów PTTK.
2. Kol. Jan Bogucki - Współpraca z Oddziałami i ponadoddziałowymi strukturami PTTK.
3. Kol. Marian Chudy - Komisje: Historii i Tradycji, Opieki nad Zabytkami, Muzea PTTK, Ochrony Przyrody, Żeglarska oraz Krag Seniora.
4. Kol. Edward Jabłoński - Komisje: Piesza, Fotografii Krajoznawczej, Kół i Oddziałów Zakładowych oraz Kapituła Odznaczeń.
5. Kol. Edward Kozanowski - Komisje: ds. Współpracy z Wojskiem Polskim, Jeździecka, Kajakowa oraz Działalności Podwodnej.
6. Kol. Roman Bargieł - Komisja Imprez na Orientację oraz Centralne Biblioteki i Wydawnictwa.
7. Kol. Maria Balcerzak - Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych.

8. Kol. Jerzy Kapłon - Komisje: Turystyki Górskiej i Narciarskiej.
 9. Kol. Roman Komorowski - Komisje: Motorowa i Kolarska.
 10. Kol. Jerzy Raczek - Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej i Komisja Akademicka

● w zakresie współpracy
 z Komisjami Rewizyjnymi Oddziałów PTTK
 według województw

1. Stanisław Dygasiewicz	- Bydgoszcz, Toruń, Włocławek
2. Jerzy Kapłon	- Kraków
3. Tadeusz Sobieszek	- Lublin, Zamość, Biała Podlaska, Tarnobrzeg, Chełm
4. Maria Balcerzak	- Piotrków Trybunalski, Siedlce, Skierniewice
5. Jan Bogucki	- Gdańsk, Elbląg, Słupsk, Olsztyn
6. Marian Chudy	- Poznań, Piła, Zielona Góra, Leszno
7. Beata Dzikusko	- Tarnów, Rzeszów, Przemyśl, Krosno
8. Ryszard Koziaara	- Białystok, Suwałki, Łomża, Ostrołęka
9. Roman Bargiel	- Katowice, Opole, Częstochowa
10. Jan Gorczyca	- Bielsko Białą, Wrocław, Nowy Sącz
11. Edward Jabłoński	- Konin, Kalisz, Łódź, Sieradz
12. Edward Kozanowski	- Szczecin, Koszalin, Gorzów
13. Bogdan Komorowski	- Radom, Kielce
14. Andrzej Michalik	- Legnica, Wałbrzych, Jelenia Góra
15. Jerzy Raczek	- Warszawa, Ciechanów, Płock

Zarządzenie Nr 3/98

Sekretarza Generalnego ZG PTTK z 7.01.1998 roku
w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Biura
Zarządu Głównego PTTK wprowadzonego w życie Zarządzeniem
Sekretarza Generalnego ZG PTTK Nr 1/95 z 5 stycznia 1995 r.

W celu stworzenia możliwie najlepszych warunków do prowadzenia działalności przewodnickiej w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym uwzględniającej m.in. postanowienia „Ustawy o usługach turystycznych” z 29 sierpnia 1997 r. oraz faktu, że przewodnictwo turystyczne w PTTK stanowi integralną część działalności oddziałów PTTK zarządzam do następującej:

1. Tworzę w Biurze Zarządu Głównego PTTK nowe stanowisko pracy Głównego Specjalisty ds. Przewodnickich i usytuowuję je w Pionie Organizacyjnym Biura ZG PTTK.
2. Poszerzam dotychczasowy zakres zadań Pionu Organizacyjnego Biura ZG PTTK o zadania realizowane przez Głównego Specjalistę ds. Przewodnickich wyszczególnione w zał. Nr 1 do niniejszego zarządzenia.
3. Zmniejszam dotychczasowy zakres zadań Pionu Programowego Biura ZG PTK o zadania dotyczące przewodnictwa turystycznego PTTK.
4. Zadania Głównego Specjalisty ds. Przewodnickich powierzam Kol. Wiesławowi

Kędzierawskiemu - zatrudnionemu dotychczas w Pionie Organizacyjnym Biura ZG PTTK na stanowisku Głównego Specjalisty ds. Organizacyjnych.

5. Dla realizacji zadań o których mowa w pkt. 1 i 2 niniejszego zarządzenia zwiększam w Pionie Organizacyjnym Biura ZG PTTK liczbę etatów o jeden.
6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 10 stycznia 1998 roku.

p.o. Sekretarz Generalny ZG PTTK

Wojciech Redziej

WYKAZ DZIAŁACZY TOWARZYSTWA WYRÓŻNIONYCH I ODZNACZONYCH PRZEZ ZARZĄD GŁÓWNY PTTK OD LISTOPADA DO GRUDNIA 1997 R.

ZEOTA HONOROWA ODZNAKA PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	13671	97-11-19	HOJCZYK	SYLWESTER	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	13672	97-11-19	ZUBER	BARBARA	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
3	13673	97-11-19	MATYSIEWICZ	RYSZARD	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
4	13674	97-11-19	SZAWECKI	TADEUSZ	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
5	13675	97-12-04	PIETRAS	TADEUSZ	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
6	13676	97-11-19	PIETRAS	TADEUSZ	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
7	13677	97-11-19	KLUB KOLARSKI PTTK "WEKTOR"	WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
8	13678	97-11-26	DEKIERT	RENATO	ODDZIAŁ KROTOSZYN
9	13679	97-11-26	KONIECZNY	WŁODZIMIERZ	ODDZIAŁ KROTOSZYN
10	13680	97-12-09	SZCZUR	WŁADYSEAW	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHROWICE
11	13681	97-12-09	BAJDA	STANISEAW	ODDZIAŁ ZDUNSKA WOLA
12	13682	97-12-09	WRÓBEL	STANISEAW	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
13	13683	97-12-09	GADZIECKA	MARIA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
14	13684	97-12-09	JAROSIEWICZ	FELICJA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
15	13685	97-12-09	SOBCZYK	JAN	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
16	13686	97-12-09	ORLIK	ANDRZEJ	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
17	13687	97-12-16	ISKRZYCKA - CZECH	TERESA	ODDZIAŁ KOSZALIN
18	13688	97-12-16	KAFAROWSKI	WIESEAW	ODDZIAŁ JAWORZNO
19	13689	97-12-16	NOWAK	MARIAN	ODDZIAŁ JAWORZNO
20	13690	97-12-16	PAPUGA	IRENA	ODDZIAŁ JAWORZNO
21	13691	97-12-16	ZAWADZKA	HELENA	ODDZIAŁ JAWORZNO
22	13692	97-12-16	ZABANÓW	ANIELA	REGIONALNY ODDZIAŁ W BIAŁYMSTOKU
23	13693	97-12-16	KOBO PTTK PRZY KWK	"BOLESEAW SMIABY"	ODDZIAŁ MIKOŁÓW
24	13694	97-12-16	BURZYŃSKI	DONAT	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO -KĘTRZYN
25	13695	97-12-16	SKWARCZYŃSKA	MARIA	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO -KĘTRZYN

SREBRNA HONOROWA ODZNAKA PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	21959	97-11-19	BANAS	PIOTR	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	21960	97-11-19	WIŚNIEWSKI	ZDZISŁAW	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
3	21961	97-11-19	JANICKI	PANEE	ODDZIAŁ MIĘDZYUCZELNIANY W POZNANIU
4	21962	97-11-19	FIJALEK	BOGDAN	ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
5	21963	97-12-09	KRETEK	JAN	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHROWICE
6	21964	97-12-09	MYSZOR	MAREK	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHROWICE

7	21965	97-12-09	KLUB TURYSTYKI GÓRSKIEJ	"JAWORZYNA"	ODDZIAŁ ZDUŃSKA WOLA
8	21966	97-12-09	SIENSKI	EDMUND	ODDZIAŁ ZDUŃSKA WOLA
9	21967	97-12-09	KIESZNIIEWSKI	EUGENIUSZ	ODDZIAŁ ZDUŃSKA WOLA
10	21968	97-12-09	SZOSKE	JÓZEF	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHRONICE
11	21969	97-12-09	SZEPIETOWSKA	EWA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
12	21970	97-12-16	RUSZCZAK	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ WOJSKOWY-KROSNO ODRZAŃSKIE
13	21971	97-12-16	ARENDA RCZYK	ADAM	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
14	21972	97-12-16	KARWAN	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
15	21973	97-12-16	DYM	JERZY	ODDZIAŁ JAWORZNO
16	21974	97-12-16	MANIAK	BRONISŁAW	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
17	21975	97-12-16	SZEPIEL	EWA	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
18	21976	97-12-16	PIECZONKA	MALGORZATA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
19	21977	97-12-16	OSTROWSKI	JAN	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYN
20	21978	97-12-16	SKKT-PTTK PRZY SP NR 6	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
21	21979	97-12-16	NARBUTOWICZ	KRYSTYNA	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
22	21980	97-12-16	WYGODA	JERZY	ZARZĄD GŁÓWNY KOMISJA FOTAGRAFII KRAJOZNAWCZ.

ZASŁUŻONY W PRACY PTTK - ODZNAKA ZŁOTA MŁODZIEŻOWA ● ● ●

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	3726	97-11-19	GOŁĘBIEWSKA	MARIA TEREZA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	3727	97-11-26	BOBROWSKA	EUCJA	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEŹNIENSKIEJ
3	3728	97-11-26	KOZAKOWSKA	MAGDALENA	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEŹNIENSKIEJ
4	3729	97-11-26	GIERSZEWICZ	MACIEJ	ODDZIAŁ KROTOSZYN

ZASŁUŻONY W PRACY PTTK-ODZNAKA SREBRNA MŁODZIEŻOWA ● ● ● ●

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	6426	97-11-19	KORZEŃ	CZEŚLAW	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
2	6427	97-11-19	WRÓBEL	STANISŁAW	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
3	6428	97-11-19	DUDEK	ELEBIETA	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
4	6429	97-11-26	ŚMIELECKI	WOJCIECH	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEŹNIENSKIEJ
5	6430	97-11-26	POCZTA	JULIUSZ	ODDZIAŁ KROTOSZYN
6	6431	97-12-09	KILKA	KRYSTYNA	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHRONICE
7	6432	97-12-16	HELBIN	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ JAWORZNO
8	6433	97-12-16	TRELA	WANDA	ODDZIAŁ JAWORZNO
9	6434	97-12-16	TRELA	STANISŁAW	ODDZIAŁ JAWORZNO
10	6435	97-12-16	CETERA	TERESA	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
11	6436	97-12-16	JANKOWSKA	WANDA	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
12	6437	97-12-16	TRACZYK	ALICJA	ODDZIAŁ WOJSKOWY im. ppor. RYSZARDA KULESZY
13	6438	97-12-16	DEM CZYSZAK	MIRCZYŚLAW	ODDZIAŁ WOJSKOWY im. ppor. RYSZARDA KULESZY

ZASŁUŻONY PRACOWNIK PTTK ODZNAKA ZŁOTA ● ● ● ● ●

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	796	97-11-26	REDZEJ	WOJCIECH	ZARZĄD GŁÓWNY
2	797	97-12-16	DRABIK	HALINA	ZARZĄD GŁÓWNY
3	798	97-12-16	HACKIEWICZ	ELEBIETA	ZARZĄD GŁÓWNY

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	331	97-11-19	BYKOWSKA	URSZULA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	332	97-11-19	SAM WYDZ. D/S SOCJ. I MIESZK.	DYR. GEN. PKP	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
3	333	97-11-19	BIURO ADM. GOSP. DYREKCJI GEN.	PKP WARSZAWA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
4	334	97-11-19	STASIAK	ARKADIUSZ	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
5	335	97-11-19	CHOLEWIŃSKI	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
6	336	97-11-19	JW 3804 MODLIN		ODDZIAŁ NOWY DWÓR
7	337	97-11-19	FIRMA HANDLOWA "FERODA"		ODDZIAŁ W RADZYNIU PODLASKIM
8	338	97-11-19	MAGIERA	JANINA	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
9	339	97-12-09	JOSIŃSKA	JADWIGA	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHŁOWICE
10	340	97-12-09	ZIOŁKOWSKA	MARIA	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHŁOWICE
11	341	97-12-16	"PSS SPODEM"	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
12	342	97-12-16	ZBARACHEWICZ	MARIA	ODDZIAŁ CHELM
13	343	97-12-16	PRZEDS. PRYWATNE "NAREX"	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
14	344	97-12-16	WOJ. OŚRODEK INF. TURYSTYCZNEJ	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
15	345	97-12-16	CEMENTOWNIA "CHELM" SA		ODDZIAŁ CHELM
16	346	97-12-16	WOJ. STACJA SAN-EPIDEM.	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
17	347	97-12-16	ART. PAPIER, SZK, BIUROWE "GOZDEK"	W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM

DYPLOM PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	1847	97-11-26	ZDUNEK	ADAM	ODDZIAŁ KROTOSZYN
2	1848	97-11-26	AZGIER	ANTONI	ODDZIAŁ KROTOSZYN
3	1849	97-12-09	KLUSEK	MARIA	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHŁOWICE
4	1850	97-12-09	POL	ANTONI	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHŁOWICE
5	1851	97-12-09	MITULA	BOGDAN	ODDZIAŁ ŚWIĘTOCHŁOWICE
6	1852	97-12-09	TOMCZYK	RENATA	ODDZIAŁ ZDUŃSKA WOLA
7	1853	97-12-09	SOWAKA	ALINA	ODDZIAŁ ZDUŃSKA WOLA
8	1854	97-12-16	BREMBOR	ZENON	ODDZIAŁ WOJSKOWY-KROSNO ODRZAŃSKIE
9	1855	97-12-16	CIESŁAK	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ WOJSKOWY-KROSNO ODRZAŃSKIE
10	1856	97-12-16	KURYLICZYK	RYSZARD	ODDZIAŁ WOJSKOWY-KROSNO ODRZAŃSKIE
11	1857	97-12-16	NOWACKI	DARIUSZ	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
12	1858	97-12-16	ŚLĘCZKA	LIDIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
13	1859	97-12-16	TOMASZCZYK	ZBIGNIEW	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
14	1860	97-12-16	WOJCIECHOWSKI	WALDEMAR	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYŃ
15	1861	97-12-16	EUROWSKI	STANISŁAW	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYŃ

MEDAL PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	805	97-11-19	MAZUR	WITOLD	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	806	97-11-19	KOWALCZEWSKA	KRYSTYNA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
3	807	97-11-19	BAPUCHA	URSZULA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
4	808	97-11-19	SOKOŁOWSKI	MARIAN	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
5	809	97-11-19	MRUK	WIESŁAW	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
6	810	97-11-19	CZARNIEWSKI	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ NOWY DWÓR
7	811	97-11-19	RADA MIEJSKA W NOWYM DWORZE		ODDZIAŁ NOWY DWÓR
8	812	97-11-19	GÓRSKI	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ W RABCE
9	813	97-11-26	TREPIŃSKI	BOGDAN	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEZNIENSKIEJ

10	814	97-11-26	OSTRZYCKA	HALINA	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEZNIŃSKIEJ
11	815	97-11-26	ROZEK	MIROSLAWA	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEZNIŃSKIEJ
12	816	97-11-26	CZAPROWICZ	TEDEUSZ	ODDZIAŁ ZIEMI GNIEZNIŃSKIEJ
13	817	97-12-09	POLAK	TADEUSZ	ZARZĄD GŁÓWNY
14	818	97-12-16	PILARCZYK	WŁADYSŁAW	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
15	819	97-12-16	STAICH	ZOFIA	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
16	820	97-12-16	WOJCIAK	FRANCISZEK	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
17	821	97-12-16	BARAN	EDWARD	ODDZIAŁ JAWORZNO
18	822	97-12-16	RUSIN	MICHALINA	ODDZIAŁ JAWORZNO
19	823	97-12-16	URZĄD MIEJSKI	W JAWORZNI	ODDZIAŁ JAWORZNO
20	824	97-12-16	TEDEX OIL SP. Z O.O.	W SZCZECINIE	ODDZIAŁ WOJSKOWY im. ppor. RYSZARDA KULESZY
21	825	97-12-16	AGENCJA OCHRONY OSÓB I MIENIA	W SZCZECINIE	ODDZIAŁ WOJSKOWY im. ppor. RYSZARDA KULESZY
22	826	97-12-16	KORDEK	WALENTY	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYN
23	827	97-12-16	MOTYLINSKI	JANUSZ	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYN
24	828	97-12-16	URZĄD GMINY	W KĘTRZYNI	ODDZIAŁ IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO - KĘTRZYN

POLSKA AGENCJA PROMOCJI TURYSTYKI PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE

Dział Wydawnictw, Warszawa, ul. Mazowiecka 7,
tel. 0-22/ 826- 47-05, fax 828- 62- 04

PROONUJE PODRĘCZNIKI Z DZIEDZINY TURYSTYKI

„Podstawy turystyki”, *C. Holloway*

Podręcznik wprowadzający do nauki przedmiotu. Omawia motywację podróżowania, geografie turystyki, tworzenie pakietów, marketing i promocję w turystyce, wpływ turystyki na kraje recepcyjne. Jest niezbędny do studiowania turystyki jako dziedziny działalności gospodarczej.

Objętość - 69 str., około 20 ilustracji.

„Turystyka”, *Rob Davidson*

Książka jest przydatna na różnym poziomie kształcenia zawodowego. Tematyka tego podręcznika, przedstawiona w sposób jasny i logiczny, obejmuje: definicje, historię, biura podróży, bazę noclegową i gastronomiczną, atrakcje turystyczne, promocję, marketing i inne zagadnienia. W celu lepszego poznania tematu i zachęcenia do badawczego podejścia, włączono do tekstu przykłady z życia, ćwiczenia oraz zadania.

Objętość - 204 str., ponad 90 ilustracji.

„Marketing w turystyce”, *Victor T. C. Middleton*

Pierwsza tego typu publikacja w Polsce tak wszechstronnie wyjaśniająca koncepcje i zasady marketingu w przemyśle turystycznym. Wysoko ceniona w świecie, w polskim wydaniu została znacznie przeredagowana i rozszerzona o przykłady działalności marketingowej opracowane przez wybitnych praktyków marketingu turystycznego.

Objętość 415 str., zawiera około 60 rysunków i tabel.

„Zarządzanie obiektami turystycznymi”, *H. A. Rogers, J.A. Slinn*

Książka stanowi nieocenioną lekturę zarówno dla studentów szkół turystycznych, jak i pracowników branży. W sposób zwięzły, ale jednocześnie wyczerpujący wprowadza do zagadnienia zarządzania obiektami i atrakcjami turystycznymi. Zawiera dwie kategorie testów sprawdzających - dla studentów i praktyków. Jest bogato ilustrowana przykładami.

Objętość - 194 str.

„Fachowa obsługa gości. Jak zadowolić gości”, *R. Apps, (seria Mastercraft)*

Niezbędna pomoc dla wszystkich zatrudnionych w hotelarstwie, gastronomii oraz przy organizacji turystyki i wypoczynku, jak również dla uczniów i studentów. Pozwala podnieść kwalifikacje zawodowe osobom, które już pracują oraz które przygotowują się do zawodu. Nie tylko wyjaśnia „dlaczego tak należy robić”, lecz także uczy „jak to trzeba robić”.

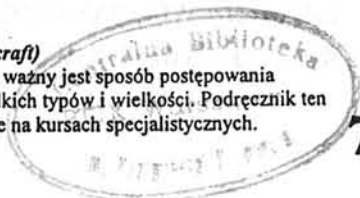
Objętość - 82 str., ponad 100 ilustracji.

„Fachowa obsługa gości. Działalność biura recepcji”, *A. Thunhurst, (seria Mastercraft)*

Książka pomaga zrozumieć różnorodne potrzeby gości i wyjaśnia, dlaczego tak ważny jest sposób postępowania personelu recepcji. Materiał w niej zawarty odnosi się do przedsiębiorstw wszelkich typów i wielkości. Podręcznik ten przyda się na pewno studentom oraz osobom starającym się zdobyć kwalifikacje na kursach specjalistycznych.

Objętość - 124 str., ponad 170 ilustracji.

• PROPOZYCJE •

KOLEŻANKI

I KOLEDZY

Zbliża się rok 1998, w którym to obchodzić będziemy 90 rocznicę powstania na Lubelszczyźnie Oddziału Polskiego Towarzystwa-Krajoznawczego.

Oddział Lubelski powstał 20 stycznia 1908 roku i był jednym z pierwszych Oddziałów Towarzystwa. Jednocześnie w tym samym roku obchodzona będzie w całym naszym Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym 125 rocznica powstania Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Uroczyste obchody zainaugurowała wystawa zorganizowana przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, towarzysząca XIV Walnemu Zjazdowi PTTK w Lublinie. Znamienne będzie to, że oba jubileusze zbiegają się z 80 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku.

Oddziały PTTK Regionu Lubelskiego pragną w sposób szczególny włączyć się do obchodów tych rocznic, kontynuując - zgodnie z ideą założycieli - dzieło upowszechniania wiedzy o kraju ojczystym.

Apelujemy do Koleżanek i Kolegów, aby - tak jak to było w latach minionych - podejmowali trud organizacji wycieczek, umożliwiających ich uczestnikom poznanie w szczególności własnego miejsca zamieszkania, regionu i kraju.

Zwracamy się z prośbą o organizację wystaw i spotkań poświęconych dorobkowi turystyczno - krajoznawczemu kół, klubów i oddziałów.

Powszechnie wiadomo, że okres po II wojnie światowej nie sprzyjał szerokiemu upowszechnianiu sylwetek założycieli i pierwszych członków Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Od osób tych ideowość przejmowały kolejne pokolenia krajoznawców, ale wiedza o nich wśród nas jest niewystarczająca.

W roku Jubileuszu 90-lecia PTK-PTTK warto przypominać sylwetki działaczy związanych z Lubelszczyzną. Przypomnienie to może zaowocować wyborem patronów dla szkolnych i środowiskowych kół PTTK. Regionalna Pracownia Krajoznawcza przy Oddziale Miejskim PTTK w Lublinie będzie udostępniała księgozbiór Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego osobom pragnącym pogłębić wiedzę o początkach działalności Towarzystwa.

Życzymy wielu głębokich przeżyć w bliskich kontaktach z przyrodą, zabytkami przeszłości i ludźmi w tym Jubileuszowym roku Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

ZARZĄD ODDZIAŁU MIEJSKIEGO PTTK W LUBLINIE	
V-ce Prezes <i>[Signature]</i> I-ce Prezes <i>[Signature]</i>	Wiceprezes Bogdan Kotowski
Zarząd Oddziału Wojskowego PTTK w Lublinie	
v-ce Prezes Zdzisław Lipiński	Prezes Andrzej Wasilenko
Zarząd Oddziału Kolejowego PTTK w Lublinie	
v-ce Prezes Franciszek Bopala NICEPREZES <i>[Signature]</i>	Prezes Andrzej Ptasinski
Zarząd Oddziału Miejskiego PTTK w Dęblinie	
Sekretarz Maria-Paula Rekin Sekretarz Maria Krawczuk-Łeńca	Prezes Danuta Hojka Prezes Andrzej Ujicki
Zarząd Oddziału PTTK im. K. Sicińskiego w Kazimierzu Dolnym	
Sekretarz Maria Krawczuk-Łeńca	Prezes Marek Bieleński
Zarząd Oddziału PTTK im. H. Wiercińskiego w Nałęczowie	
Sekretarz Małgorzata Głowacka	Prezes Józef Grelb
Zarząd Oddziału PTTK w Puławach	
V-ce Prezes Niewolka skarbnik	Prezes Marek Idonik Prezes Jan A. Panderwin
Zarząd Oddziału PTTK przy Zakładach Azotowych w Puławach	
Włodzisław Dąbrowski	Prezes Zygmunt Dąbrowski
Zarząd Oddziału PTTK im. K. Janczykowskiego w Chełmie	
Sekretarz J. Szwarmicki v-ce prezes Andrzej Jędrzejko	Prezes Jan A. Panderwin
Zarząd Oddziału PTTK w Krasnymstawie	
v-ce prezes Andrzej Jędrzejko	Prezes Zygmunt Dąbrowski
Zarząd Oddziału PTTK we Włodawie	
v-ce prezes Andrzej Jędrzejko	Prezes Jacek Wronski
Zarząd Oddziału PTTK w Radzynie Podlaskim	
v-ce Prezes Maria Pionarska	Prezes Zygmunt Dąbrowski
Zarząd Oddziału PTTK w Janowie Lubelskim	
I-ce Prezes Zdzisław Kłobas	Prezes Zygmunt Dąbrowski
Zarząd Oddziału PTTK w Bilgoraju	
skarbnik Andrzej Jędrzejko	Prezes Maria Pionarska
Zarząd Oddziału PTTK w Zamościu	
Andrzej Jędrzejko	Prezes Andrzej Jędrzejko

•KOMUNIKAT•

Zarząd Majątkiem PTTK informuje, że zgodnie z podjętymi uchwałami przez ZG PTTK prowadzone są czynności zmierzające do zbycia niżej wymienionych nieruchomości. Wszystkie zainteresowane jednostki organizacyjne PTTK prosimy o przesyłanie swoich ofert na adres: Zarząd Majątkiem PTTK, ul. Senatorska 11, 00-075 Warszawa lub faxem pod numerem: (022) 826-25-05.

*** Budynek mieszkalny w Czapurach (woj. poznańskie)
/Obiekt po dawnym FOTO-PAM-ie w Poznaniu/**

Nieruchomość zabudowana - na gruncie o powierzchni 2574 m² posadowione są:
-budynek piętrowy, mieszkalny podpiwniczony, wolnostojący o łącznej powierzchni 291,75m². Budynek wyposażony jest w instalację: wodno-kanalizacyjną, elektryczną, telefoniczną,
-szklarnia o konstrukcji stalowej,
-budynek warsztatowy parterowy, wolnostojący murowany wyposażony w instalację wodno-kanalizacyjną, elektryczną, wentylację, centralne ogrzewanie, kanalizację.
Cena sprzedaży 250.000 zł.

*** Budynki poprodukcyjne w Białym Borze (woj. śląskie)
/Obiekt po dawnym FOTO-PAM-ie w Miastku/**

Nieruchomość zabudowana ogrodzona - na gruncie o powierzchni 2902m² usytuowane są:
-budynek administracyjno-produkcyjny murowany, dwukondygnacyjny o łącznej powierzchni 253,56 m² wyposażony w instalację elektryczną, instalację wewnętrznej sieci wodociągowej, instalację telekomunikacyjną, centralnego ogrzewania i wentylację,
-budynek produkcyjny - dwukondygnacyjny, o łącznej powierzchni 415,54 m² wyposażony w instalację elektryczną oświetleniową i siłową natynkową, instalację kanalizacyjną, instalację wodociągową i co, wentylację
-magazyn blaszany o pow. ok. 35 m²
Teren działki, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest na nieuciążliwą dla środowiska działalność usługową.
Cena sprzedaży 100.000 zł.

*** Hangar w Olsztynie nad jeziorem Ukiel
/Użytkowany dotychczas przez OZGT PTTK -Sp. z o.o. w Olsztynie/**

Hangar (powierzchnia użytkowa 624m²) i pomosty przybrzeżne zostały wybudowane jako część campingu PTTK w Olsztynie z przeznaczeniem na składowanie i wypożyczanie jednostek pływających. Hangar wyposażony jest w instalację elektryczną.
Cena sprzedaży 100.000 zł. plus koszty regulacji własnościowej gruntu /aktualnie kwota nieznana/

*** Dom Wycieczkowy PTTK w Żaganiu (woj. zielonogórskie)
/Obiekt przejęty od Oddziału PTTK w Żaganiu/**

Obiekt zabytkowy położony na działce o powierzchni 1200 m² mieszczący się w dawnym zespole budynków poklasztornych oraz w zabytkowym spichlerzu. Ogólna powierzchnia użytkowa kompleksu wynosi 9430 m². Obiekt dysponuje 70 miejscami noclegowymi w pokojach 1,2,3 i 4 osobowych oraz użytkową piwnicą z możliwością adaptacji na cele gastronomiczne.
Cena sprzedaży 1.000.000 zł.

NASZA GOSPODARKA

* OTW w Pokrzywniej (woj. opolskie)
/Obiekt po dawnym OZGT w Opolu/

Ośrodek turystyczno-wypoczynkowy. W skład kompleksu wchodzi baza noclegowa, gastronomiczna, pawilon sanitarny i wypożyczalnia sprzętu turystycznego oraz domki campingowe. Łączna powierzchnia terenu 15,6 ha. Bazę całoroczną stanowi 50 miejsc w pokojach 2,3 i wieloosobowych.

Cena sprzedaży 900.000zł.

* Budynki produkcyjne w Augustowie (woj. suwalskie)
/Użytkowane ostatnio przez Spółkę z o.o. Stocznia Jachtowa Foto-Pam PTTK/

Nieruchomość zabudowana - grunt o powierzchni 18415m².

W skład kompleksu wchodzi: budynek administracyjny, budynek biurowy, warsztat, 7 magazynów, 3 hale produkcyjne, wiata stalowa, 2 budynki kotłowni o łącznej powierzchni użytkowej 6308m² wyposażone w instalację c.o., wodno-kanalizacyjną oraz elektryczną.

Cena sprzedaży 1.000.000 zł.

• ODESZLI OD NAS.

ptk inż. MARIAN GRONOWSKI

2 II 1924 - 24 XI 1997

Urodził się w SZCZUKACH w woj. ciechanowskim. Syn Stanisława i Michaliny z domu Szymańska. W latach 1931 - 1939 uczęszczał do Szkoły Powszechnej. Po wybuchu II wojny światowej podejmuje pracę (od 1 XI 1939) w cukrowni Krasiniec początkowo jako pomocnik, a następnie ślusarz. Pracując zawodowo uczęszcza na tajne kursy szkoły średniej oraz działa w ruchu oporu. W 1941 r. wstępuje do Związku Walki Zbrojnej a następnie do Armii Krajowej gdzie walczy w stopniu szeregowca do 1945 r. Po wyzwoleniu pracuje nadal w cukrowni. W dn. 19 listopada 1945 r. zostaje powołany do służby wojskowej i uczestniczy w 1947 r. w działaniach grupy operacyjnej WISŁA. W lipcu 1947 r. mianowany na pierwszy stopień oficerski w korpusie wojsk lotniczych, w których służy do przejścia w stan spoczynku. W latach 1963 - 1969 studiuje w Wojskowej Akademii Technicznej uzyskując dyplom inż. mechanika. Służbę wojskową kończy w 1977 r. w stopniu pułkownika. Od 1980 r. jest członkiem ZBoWiD, ZBZZ i ZIW.

W okresie pełnienia służby wojskowej w Pile aktywnie pracuje w Ruchu Przyjaciół ZHP, a głównie w niesieniu pomocy Szczepowi Harcerskiemu działającemu przy Szkole Podstawowej nr 7. Posiadał stopień podharcymistrza.

Już od 1959r. podejmuje działalność turystyczną i krajoznawczą zostając członkiem PTTK. Od grudnia 1959 do 1963 r. jest Prezesem Oddziału PTTK w Pile a następnie jego długoletnim V-ce Prezesem. W tym okresie wniósł ogromny osobisty wkład pracy przy tworzeniu ośrodka PTTK nad jez. Płotki, lokalu Oddziału PTTK w Pile przy ul. 11 Listopada, oraz wytyczeniu i znakowaniu szlaków turystycznych okolic Piły. Działalność tą prowadził ze znanym działaczem PTTK z Poznania Mieczysławem Duralskim. W dniu 4 czerwca 1975 r. zostaje wybrany pierwszym prezesem Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Pile, a od 30 stycznia 1977 do 3 stycznia 1991 r. tj do czasu likwidacji Zarządów Wojewódzkich jest V-ce Prezesem i członkiem Prezydium.

Wpisany zostaje jako pierwszy do Honorowej Księgi Zasłużonych Działaczy PTTK woj. pińskiego w 1985 r.

Był człowiekiem bardzo skromnym, koleżeńskim i uczynnym o wysokiej osobistej kulturze.

Zmarł w Pile, pochowany na Cmentarzu Komunalnym w grobowcu rodzinnym.

XXV LAT ODDZIAŁU PTTK W RADZYNIU PODLASKIM

Tradycje działalności krajoznawczej w Radzynie Podlaskiej są o wiele starsze niż historia Oddziału PTTK. Siegają końca XIX w., a na pewno okresu międzywojennego. W kronice gimnazjum radzyńskiego, obecnie liceum, znajduje się opis wycieczki młodzieży szkolnej na Wystawę Krajową do Poznania w 1929 r.

Jeden z najstarszych radzyńskich krajoznawców, pan Ksawery Rosiński posiada legitymację członka PTTK z 1938 r. Osobliwością tej legitymacji jest to, że znajdującą się w niej okragłą pieczęć ma w otoku napis: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, chociaż wiadomo, że PTTK powstało dopiero w 1950 r.

Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK wyjaśniła, że Polskie Towarzystwo Krajoznawcze na przestrzeni około 1 roku, w latach 30-tych używało nazwy: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

Po II wojnie światowej działalność krajoznawcza stała się stałym elementem pracy wychowawczej w radzyńskich szkołach. W roku 1960 próbie zorganizowania PTTK podjął pracownik NBP, pan Edward Rembiewski. Akces do koła zgłosili wówczas: Jan Borysiewicz, Czesław Malaszk, Stanisław Mazaj, Józef Olejasz, Janusz Pawlina, Zygmunt Sępko i Mieczysław Stągrowski. Koło jednak wskutek zmiany zainteresowań pewnej grupy osób zaprzestano po kilku miesiącach działalności. Od 1961 r. regulaminy pracy turystyczno-krajoznawczej, rejestrowanej w Zarządzie Okręgu PTTK w Lublinie prowadził szereg harcowski „Węzeł” przy Liceum Ogólnokształcącym w Radzynie pod komendą prof. Mieczysława Stągrowskiego. W latach 1961-69 Szczęp „Węzeł” zwerifikował w Lublinie (Przodownik TP nr 315 Józefa Huneck) kilkadziesiąt Odmak Turystyki Pieszej. Szczęp początkowo należał do Oddziału PTTK w Łukowie a w 1969 r. zarejestrował się formalnie w lubelskim O/PTTK. W 1970 r. zarejestrowano Koło w Technikum Mechanicznym w Radzynie, którego opiekunem został prof. Wincenty Molicki oraz Koło w międzyrzeckim Liceum, działające pod opieką prof. Wacława Puka.

W 1972 r. za zachętą i z pomocą Zarządu Okręgu PTTK w Lublinie, na bazie istniejących już 2 zakładowych i 3 szkolnych kół PTTK należących dotychczas do oddziału bielskiego i lubelskiego z liczbą 151 członków został zwołany w Radzynie Podlaskiej Zjazd Założycielski Oddziału PTTK. Zjazd odbył się 26 marca. Uczestniczyło w nim 29 osób. Obradom przewodniczył Przodownik Turystyki Pieszej - Mieczysław Stągrowski. Zarząd Okręgu w Lublinie reprezentował Janusz Szymański, a oddział w Białej Podlaskiej - Janusz Rogalski. Zjazd dokonał wyboru zarządu i prezesa. Pierwszym prezesem został Rudolf Probst - profesor radzyńskiego liceum i opiekun Klubu Turystyki Pieszej przy szczeście harcowskim „Węzeł”.

W ciągu następnych 2 lat szybko rosła liczba członków PTTK oraz kół szkolnych, w tym m.in. w Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 2 w Radzynie oraz w liceach w Kocku i w Międzyrzeczu.

W wrześniu 1974 r. ukazał się pierwszy numer „Biuletynu informacyjnego o życiu i działalności Oddziału PTTK w Radzynie Podlaskiej”. Pismo to przez ponad 10 lat docierało do kół, pełniąc znakomitą rolę informującą i integrującą środowisko PTTK-owskie. W tym czasie zaszły też zmiany w składzie ZO. Prezesem został w 1974 r. Józef Polit - ówczesny zastępca komendanta powiatowego MO. Wiceprezesa urzędującym był Mieczysław Stągrowski, zaś sekretarzem - Eugeniusz Lesko. W składzie Zarządu znaleźli się m.in. Henryk Mierzwinski - dyrektor LO w Kocku i Kazimierz Odrzygóźdź - wizytator szkół Wydziału Oświaty.

Koła radzyńskiego Oddziału uczestniczyły w wielu organizowanych wówczas imprezach jak: czyn społeczny przy rewaloryzacji zabytków Zamonia, Pieszy Rajd na Raty, IV Okręgowy Rajd i Sejmik w Zaklikowie. Aktywność członków PTTK i kadry zaowocowała szybko wysokimi odznaczeniami i uprawnieniami. Mgr Czesław Kordasz - opiekun Koła nr 12 przy LO w Międzyrzeczu jako drugi w powiecie otrzymał tytuł instruktora Krajoznawstwa, Kazimierz Odrzygóźdź - odznakę Stulecia Turystyki a Mieczysław Stągrowski - Złotą Odznakę Zasłużonego działacza Turystyki.

Pierwsze 3 lata pracy Oddziału oceniał Zjazd zwołany na 19.01.75 r. Zarząd miał się czym pochwalić. Liczba członków indywidualnych wynosiła 555 osób zorganizowanych w 19 kołach.

ponadto 9-ciu członków zbiorowych - były to koła szkolne, gdyż ówczesne prawo tylko taką formę przynależności młodzieży szkolnej do PTTK przewidywało. W 1974 r. zorganizowano 70 wycieczek turystyki kwalifikowanej i 98 turystyki powszechnej. Kadre Oddziału stanowiło m.in. 4 Instruktorki Krajoznawstwa, 4 Przodowników Turystyki Pieszej, 18 Społecznych Opiekunów Zabytków, 93 Organizatorów Turystyki. Członkowie PTTK zdobyli 65 Odmak Turystyki Pieszej, 19 Odmak Turystyki Górskiej, 45 Odmak Turystyki Kolarskiej oraz 23 Młodzieżowe Odznaki Krajoznawstwa. Te wspaniałe osiągnięcia były wynikiem kilkuletniej sumiennej pracy przede wszystkim opiekunów szkolnych kół PTTK oraz niezwykle umitęjonej inspiracji druha M. Stągrowskiego. Na Zjeździe podjęto uchwałę o uczczeniu 25-lecia PTTK, Międzynarodowego Roku Opieki nad Zabytkami oraz Akcji Zamosis.

Po zmianie administracyjnego podziału kraju w 1975 r. ZO w Radzynie został podporządkowany organizacyjnie Zarządowi Województwu w Białej Podlaskiej. ZO postanowił wówczas, że terenem jego działania będzie obszar miasta i gminy Radzyn Podlaski. Nie było to jednak skrupulatnie przestępane, przez wiele następnych lat do radzyńskiego Oddziału należały bardzo aktywne działające szkolne koła np. w Czemiernikach - opiekun Tadeusz Pietras, w Dolhobrodach - opiekun Jan Klepacki, w Dołholisce - opiekun Kazimierz Halczyk, w Polibiczach - opiekun Henryk Prosiak. Z czasem terenem działania radzyńskiego Oddziału stał się obszar byłego powiatu radzyńskiego, tak jest w zasadzie do dziś, aczkolwiek obecny statut rozszerza teren działania Oddziału na cały kraj.

W 1975 r. Zarząd Główny PTTK ustanowił Odznakę Krajoznawczą. Jako pierwszy w województwie bielskopodlaskim zwerifikował ją druh Stągrowski, zachęcając tym samym inne osoby. Również jego zasługą jako wiceprezesa był wzrost liczby członków do 567 pod koniec r. 1975. Wielu z nich zaangażowało się w pracę społeczną nad ochroną zabytków.

Osiągnięcia w tym zakresie zostały dostrzeżone przez władze państwowe. Minister Kultury i Sztuki w 1976 r. nadał Zarządowi Oddziału Złotą Odznakę „Za Opiekę nad Zabytkami”.

Lata 70-te obfitowały w różnorodne imprezy, które Oddział organizował lub w których brał udział członkowie PTTK z Radzyna. Były to: Sejmik i Rajd Organizatorów Turystyki, akcja rejestracji „Ginących Zawodów”, IV Międzywojewódzki Objazd Szkolno Społecznych Opiekunów Zabytków, Panorama Pamięci Narodowej w ramach programu: Polska Naszych Dni, Rajd Szlakiem Grodów Lubelszczyzny, Indywidualny Rajd Szlakiem Zamków i Pałaców. W zbiorach Oddziału i poszczególnych działaczy pozostały liczne dyplomy, plakietki i artykuły prasowe.

W 1977 r. w oparciu o Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania Szkolne Kluby Krajoznawczo-Turystyczne, które do tej pory mogły być członkami zbiorowymi, mogły przechodzić na członkostwo indywidualne. Prawie wszystkie skorzystały z tego prawa w ciągu roku. Efektem był gwałtowny wzrost liczby członków indywidualnych, których liczba pod koniec 1977 r. wyniosła 1162, co stanowiło podwojenie stanu z roku poprzedniego. Od 1978 r. zasięg działania Oddziału uległ zmniejszeniu na skutek powstania Oddziału PTTK w Międzyrzeczu Podlaskim. W gestie tamtejszego ZO zostało przekazanych 13 szkolnych kół PTTK oraz kadra programowa składająca się z 2 Instruktorki Krajoznawstwa, 3 Przodowników Turystyki Pieszej, 5 Społecznych Opiekunów Zabytków i 1 Strażnika Ochrony Przyrody.

W marcu 1979r., po 6-miesięcznym wakacie, funkcję prezesa ZO objął sędzia, pan Ryszard Mysłowski. Którego pełnił ja przez kolejnych 12 lat. Okres prezesury p.R. Mysłowskiego, obejmujący koniec lat 70-tych i dekadę lat 80-tych, to czas dużego rozwoju organizacyjnego i ogromnej aktywności programowej. Przy Oddziale funkcjonowało Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego, którym najpierw kierowała pani Zofia Malarz, a po jej odejściu do Międzyrzecza - pan Stanisław Grudzin, sekretarz ZO a następnie pani Barbara Zuber. ZO zorganizował liczne szkolenia jak: podstawowe szkolenie turystyczne, kursy organizatorów turystyki, kursy dla opiekunów obozów i imprez turystyczno-krajoznawczych.

Młodzież mogła uczestniczyć w licznych konkursach jak: „Czy znasz województwo bielskopodlaskie?”, Turniej Krasomowy (wyróżnienie na szczeblu krajowym - Iwona Bełt) czy Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy. Sukcesy w tej ostatniej dziedzinie to odrębny temat. W tym miejscu należy podkreślić, że drużyny radzyńskiego Oddziału reprezentowały województwo bielskopodlaskie w Finale Centralnym OMTTK nieprzerwanie od roku 1985, zdobywając dwukrotnie w ostatnich 2 latach pierwsze miejsce w Polsce.

Oddział organizował rajdy, które weszły na stałe do kalendarza imprez: Rajd Zwycięstwa, zawsze na początku maja, Rajd Klebergowski w pierwszy weekend października, Rajd Pamięci do Siłnej w ostatnią niedzielę września czy trzykrotny Zimowy Rajd Naubuziański (w 1985 r., 1986 r. i 1987 r.) Zarząd Oddziału wykazywał duże zainteresowanie pracą kół. W 1980 r. wzywano SKKT PTTK w Czemiernikach, a w latach następnych koło środowiskowe w Derewicznej, szkolne koło w Komarówce Podlaskiej. Te wywołane postępowania ZO były niepowtarzalną okazją integracji środowiska turystów i krajoznawców. Podobnie zresztą jak organizowane od początku lat 80-tych spotkania opłatkowe Zarządu, co w tamtych czasach nie było zjawiskiem powszechnym.

● O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ Z HISTORII TOWARZYSTWA ●

Bardzo aktywnie pracowały komisje problemowe ZO: Komisja Opieki nad Zabytkami, której przez wiele lat przewodniczył pan Ksawery Rosinski, Komisja Ochrony Przyrody pod przewodnictwem pana Rudolfa Probscia, Komisja Młodzieżowa pod kierunkiem pana Kazimierza Odrzygóźdźdźa i Komisja Fotografii Krajoznawczej, której przewodniczył pan Marek Ściec. Ostatnia z wymienionych komisji przez kilkanaście lat swej pracy zgromadziła ogromny dorobek ikonograficzny w postaci zdjęć i slajdów o różnorodnej tematyce krajoznawczej oraz dokumentację prac Oddziału. Przygotowana przez kolegę Marka Ściecia wystawa na zjazd Oddziału w 1985 r. pod tytułem: „Radziny wczoraj i dziś” cieszyła się ogromnym powodzeniem, została nawet później wykorzystana przez ówczesne władze polityczno-administracyjne do uświetnienia jednej z imprez policyjnych.

Zarząd Oddziału potrafił doskonale współpracować z Zarządem Województwa PTTK w Białej Podlaskiej. Prezes ZW PTTK pan Adolf Mironiuk oraz pani Elżbieta Moszczyńska byli częstymi gośćmi na zjazdach i okolicznościowych spotkaniach, jakie odbywały się w Radzynie. Zawsze też można było liczyć na pomoc ZW, w tym również wsparcie finansowe. Podobnie bardzo dobrze układała się współpraca z Urzędem Województwa, na którego pomoc, dzięki pani Mirosławie Cajner, możemy liczyć do dzisiaj.

Wzrost zadań programowych oraz gwałtowny rozwój turystyki popularnej a ścisłej mówiąc pielgrzymek do Lichenia, Olawy, na grób ks. Jerzego Popiełuszki, wpłynęły na decyzję ZO o zwiększeniu zatrudnienia w BORT. Obok sekretarza - pani Barbary Zuber, księgowej - pani Bożeny Gajdzinśkiej, do pracy zostały przyjęte: pani Zofia Dymicka, pani Barbara Grochowska i pani Iwona Koczkodaj. To wyrazne wzmocnienie kadrowe pozwoliło na wprowadzenie do kalendarza imprez nowych zadań, np. imprez na orientację, ale było to konieczne również z tej racji, że dotychczas niezwykle aktywny, wielokrotnie już wspomniany, wiceprezes a następnie Honorowy Prezes ZO pan Mieczysław Sławiński musiał z powodu choroby ograniczyć swą działalność. Z ogromnym niepokojem wszyscy odbierali coraz częstszy brak druha Sławińskiego w biurze ZO. Podziwiali jednocześnie jego aktywność niemal do końca: opiekę nad Klubem Seniora przy Radzyniejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej czy inicjatywę ufundowania i zawieszania tablic pamiątkowych, wyjątkającej nazwę ulicy Ostrowieckiej czy przypominającej pierwotną nazwę ulicy Partyzantów - Budzyny. Jednak choroba była nieublagana. Pan Mieczysław Sławiński zmarł 23 grudnia 1986 r. Jego pogrzeb zgromadził liczne rzesze wychowanków, członków PTTK z całego województwa, ludzi, dla których był autorytetem w tej dziedzinie.

Odejście człowieka, z którym tak nierozwalnie związana jest historia naszego Oddziału nie spowodowało organizacyjnego kryzysu w „Towarzystwie”. Dzięki pracy Prezesa Sławińskiego działało dobrze przygotowane i emocjonalnie związane z PTTK kadra programowa. Spośród wielu należy wymienić w pierwszej kolejności p. Ryszarda Marysiewicza - opiekuna SKKT PTTK przy ZSZ Nr 1 w Radzynie, p. Krzysztofa Burczaniuka z Komarówki Podlaskiej, p. Jacka Beluszka z Suchowoli, p. Kazimierza Halczuka z Dolholski, p. Teresę Zdunek a następnie P. Alinę Klesniak z Czerniemik. Z czasem dołączyli do kadry programowej młodzi, którzy dziś są trzonem władz naszego Oddziału: p. Tadeusz Sławiński - poseł minionej kadencji, wiceprezes Oddziału, p. Andrzej Prokopiuk - sekretarz ZO i opiekun SKKT PTTK w Białej k. Radzyna, p. Anna Prokopiuk - opiekun SKKT PTTK w Woli Chomjowej, p. Henryka Prokopiuk ze Szkoły Podstawowej Nr 2, panstwo Andrzej i Dorota Miąskiewiczowie z Wisznicy. To między innymi dzięki tym ludziom nasz Oddział mógł przetrwać głęboki kryzys, jaki miał miejsce na przełomie lat 80/90. Wprowadzenie zasad rynkowych w gospodarce, gwałtowne ubożenie społeczeństwa spowodowały nieoczekiwany spadek zainteresowania turystyką popularną organizowaną przez szkoły i zakłady pracy, a to przecież było podstawą działalności gospodarczej BORT-u. Organizacja masowych wyjazdów do byłego ZSRR w latach 1988-89 była ostatnią próbą utrzymania się na rynku usług turystycznych. BORT nie mogło utrzymać się. Odeszli wszyscy pracownicy. Zabrakło środków na utrzymanie lokalu. Państwo, przechodzące tak głębokie przeobrażenia ustrojowe, nie interesowało się organizacjami, mimo że spełniały one doniosłą rolę w wychowywaniu młodego pokolenia. Na żadne dotacje nie można było liczyć. Po rezygnacji z lokalu archiwum, dokumentacja i zbiory Oddziału zostały przeniesione do udotępnionego gościnnie pomieszczenia w radzyniejskim LO.

Zjazd Oddziału w 1991r. wybrał nowy Zarząd, a funkcję prezesa powierzył panu Tadeuszowi Pietrasowi - vice-Dyrektorowi tegoż Liceum. Był to bardzo trudny okres dla działalności, mimo to udało się utrzymać więź między członkami PTTK, przeprowadzić najważniejszą od lat imprezę w Oddziale - Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy, zachować wolę pracy w ramach PTTK, przygotować projekt Siatki Oddziału.

Kolejny zjazd odbył się 13.12.1992 r. Wszyscy jego uczestnicy z ogromną determinacją wyrazili wolę kontynuacji już prawie 20-letniej działalności radzyniejskiego Oddziału PTTK. Dokonano wyboru nowych władz. Prezesem został p. Bogdan Fijałek - długolentni członek PTTK, wielokrotnie uczestnik OMTTK, nauczyciel w ZSZ Nr 1 w Radzynie. Wiceprezesem wybrano p. Tadeusza Sławińskiego - dyrektora Szkoły Podstawowej w Czerniemikach, który rok później został posłem na Sejm RP. Do pracy włączyli się kolejni młodzi działacze: Wojciech Szram, Wojciech Stefaniak a nawet wtedy

jeszcze uczniowie szkół średnich: Dariusz Walczyna i Tomasz Majczyna. Nowy Zarząd doprowadził do rejestracji Statutu, który określił rolę PTTK w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej. Wyrażono wsparcie przede wszystkim finansowe udziałem Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej. Pozwoliło to na kontynuację dotychczasowych imprez krajoznawczo-turystycznych, organizowanych w Oddziale. Odpowiadając na oczekiwania młodzieży zaczęto urządzać coraz więcej imprez na orientację, które stały się jedną z naszych podstawowych specjalności. Młodzież zaczęła wyjeżdżać na imprezy ogólnopolskie.

SKKT przy Szkole Podstawowej w Białej k. Radzyna swoje zawody na orientację GABNO uczynił w imprezę cykliczną o charakterze ponadoddziałowym. Inne kluby organizowały marsze, biegi na orientację dla uczniów z całego województwa, jak np. Wiosenne Marsze na Orientację w Zabieliu, Dolholskie, Wielostopowe marsze i biegi na orientację w Suchowoli.

Powstał klub turystyki kolarskiej „Mistral”, który zorganizował rajdy rowerowe nie tylko po Polsce, ale również do Francji i po Finlandii.

Kiedy w 1993 r. odbyła się w Czerniemikach uroczystość z okazji 20-lecia Oddziału, można było już wtedy powiedzieć, że kryzys został zażegnany. Kolejne lata potwierdziły tę opinię. Udało się utrzymać stan liczebny członków na niezłym poziomie. Skoncentrowano się na pracy z młodzieżą przyniosło efekty, o których wcześniej trudno było nawet marzyć. W 1996 r. i 1997 r. zespół ze ZSZ Nr 1 w Radzynie Podlaskim pod opieką mgr Bogdana Fijałka w składzie: Andrzej Baran, Wiesław Krupski, Mariusz Piekarski zdobył dwa razy z rzędu I miejsce w Ogólnopolskim Młodzieżowym Turnieju Turystyczno-Krajoznawczym.

Jednym z podstawowych zadań sformułowanych na zesłorocznym VIII Zjeździe Oddziału było uświetnienie 25-lecia zorganizowanej działalności PTTK w Radzynie Podlaskim. Ten cel przyswierał wszystkim naszym tegorocznym imprezom, a spotkanie 07.12.1997 r. było tego głównym akordem.

Opr. T. Pietras

KOMUNIKAT

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W

WIELKIM SUPERMARKECIE TURYSTYCZNYM

III KRAJOWE TARGI TURYSTYKI I WYPOCZYNKU LATO '98

late '98

- Biura podróży i agencji
- Organizatorów agroturystyki
- Szkoły językowe
- Towarzystwa charytatywne
- Regiony, Miasta, Gminy
- Uzdrowiska, Sanatoria
- Hotele, Motele, Pensjonaty
- Kampingi
- Przedsiębiorstwa transportu autobusowego, lotniczego
- Wydawnictwa - przewodniki, mapy
- Banki, firmy ubezpieczeniowe

SZCZEGÓLNYCH INFORMACJI
UDZIAŁA ORGANIZATOR

MTPolska

Międzynarodowe Targi - Polska Sp. z o.o.
ul. Koszykowa 24/5A, 00-553 Warszawa
tel. (+48-22) 622-31-79, 622-31-80,
622-57-88, 622-37-31
fax (+48-22) 622-31-76, 622-57-89
E-mail: mtp@it.com.pl

Targom towarzyszy:

- ◆ szeroka kampania reklamowa w prasie, radiu, telewizji
- ◆ GfY, występy, konkursy
- ◆ oraz wiele innych atrakcji

24-26 kwietnia 1998

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO
ul. MARYMONCKA 34, WARSZAWA

CENY PROMOCYJNE
DO DNIA 31.01.1998

Warszawa latem - zainteresowana jest całym światem!

SPOTKANIE STUDENTÓW - POLAKÓW Z RUMUNII

Studenci - Polacy z polskich rodzin na Bukowinie rumuńskiej przyjeżdżają do Polski na studia wyższe z wyidealizowanym obrazem Polski. Babcię i mamy w rodzinnych domach opowiedziały o Polsce, jak o wymarzonym kraju, zapewne pełnym ideałów. Część i chwiała tym babciom i dziadkom oraz rodzicom, dzięki którym zachował się w polskich rodzinach język polski i zwyczaje narodowe, przekazywane z pokolenia na pokolenie. Nic więc dziwnego, że tęskne spojrzenia i marzenia skierowane były do ojczystego kraju na północ od Karpat. Dopiero od kilku lat mogą nasze dzieci /są przecież dziećmi naszego narodu/ uczyć się oficjalnie języka polskiego w szkołach podstawowych. Po ukończeniu szkoły średniej i maturze rumuńskiej niektórzy wyjeżdżają na studia wyższe do Polski, ażeby w przyszłości wypełnić lukę, która powstała w rezultacie repatriacji w roku 1947. Jak to wykazał prof. Biedrzycki w swoim studium imiennie wymieniac - w pierwszych transportach wyjechali z tych terenów adwokaci, lekarze, nauczyciele i duchowni. Obecne starania i zabiegi zmierzają do przywrócenia równowagi w strukturze społecznej naszych Rodaków, mimo istniejących trudności. /Kiedy np. jedna ze studentek zamieszkała w internacie, powinna była co tydzień wracać do Rumunii, ponieważ zgodnie z zarządzeniem internat i stołówka w sobotę i niedzielę powinny być zamknięte; dopiero interwencja na miejscu spowodowała wyszukanie tzw. rodzin zastępczych, w których ta młoda dziewczyna mogła kolejno spędzić sobotę i niedzielę/. Studenci-Polacy przyjeżdżają do Polski na studia wyższe na samym początku doznając zderzenia z twardą rzeczywistością, które ich stawia w trudniejszej sytuacji aniżeli studentów krajowych.

Na pierwszym miejscu pojawia się niewystarczająca biegłość językowa, bo szkołę średnią kończyli maturą rumuńską, a język polski wyniesiony z domów rodzinnych jest nieco uboższy. Jeżeli do tego krajowi koledzy okażą się niedojrzali i wyśmiewają te braki, to nie trudno sobie wyobrazić niewesołą sytuację naszych młodych Rodaków, którzy przyjechali do wymarzonej Macierzy. Drugim problemem do przezwyciężenia okazuje się nieraz odmienność zwyczajów i obyczajów, które spotykają w nowych układach. A przecież to zwyczaje i obyczaje domów rodzinnych społeczności miejscowej pozwoliły im zachować swoją tożsamość narodową. /Dlatego mogą boleśnie odczuwać przzwiska w domach studenckich używane: np. /np. "ten Rumun mieszka w pokoju nr.302/. W czasie studiów otrzymują wiedzę z obranego kierunku oraz dyplom, natomiast trochę za mało otrzymują krajoznawstwa czyli polskości.

W tej sytuacji zrodził się plan organizowania dla tych studentów dodatkowych spotkań /regionalnych/. Nazywany w prasie polskiej i rumuńskiej / a także przez Ambasadora Rumunii/ Ojcem Bukowiny ks.prał.Jerzy Pawlik - Członek Honorowy PTTK/, podjął się przeprowadzenia takich spotkań. Aktualnie w Polsce studiuje 23 młodych Rodaków z Bukowiny. Kolejne spotkanie z stałą zorganizowane w Katowicach /poprzednie miało miejsce w Lublinie, gdzie m.in. otrzymali karnety na bezpłatne zwiedzenie muzeów, co odczytali jako swojego rodzaju nobilitację/. Zaproszenia na spotkanie do Katowic /13 grudnia/ były wysyłane ze strony Ojca Bukowiny wskazując na okoliczności: oktawa św.Mikołaja, dzień św. Łucji /imieniny dwu studentek/ oraz nadchodzący wyjazd do swoich rodzin na święta Bożego Narodzenia. Pierwszy etap spotkania miał miejsce w sali konferencyjnej Muzeum Śląskie-go, gdzie czekała kawa i herbata oraz ciastka ufundowane przez Dyrektora Muzeum./Studentci przyjechali z Poznania, Wrocławia, Krakowa

Opola, Bielska-Białej, Nowego Sącza, Lublina i Warszawy/. Na stole pod ścianą znajdowały się prezenty od św.Mikołaja oraz plastikowe torby do spakowania darów, które ufundowali w postaci różnorodnych wydawnictw Prezydent miasta Katowic, Sejmik Samorządowy, Dyrektor Muzeum Śląskiego, Forum Polonijne, Górnośląska Agencja Wydawnicza, Wydawnictwo Książki Pał latynów. Studentci dobierali swoje paczki wymieniając głośno członków rodziny na Bukowinie. Powodzenie miały kalendarze ilustrowane, wielkie dla rodzin i małe dla dzieci. Specjalnym prezentem z dedykacją były modlitewniki z wielkimi literami dla babć i dziadków, aby ich uhonorować za dotrzymanie wierności językowi polskiemu i rodzinnym zwyczajom, które przekazywali dzieciom i wnukom. Równocześnie toczyły się koleżeńskie rozmowy i wymiana spostrzeżeń, co uznawali jako wzajemne ubogacenie. W rozmowach uczestniczyli również Dyrektor Muzeum Śląskiego, Przedstawiciel Ministerstwa Edukacji Narodowej, Redaktor "Dziennika Zachodniego" i Specjalny Delegat Prezydenta Miasta. Zaskoczeniem było pojawienie się ekipy Telewizji Polskiej i wywiady przeprowadzone przed kamerą. Zwiedzano również Muzeum Śląskie pod kierunkiem Dyrektora.

Bardzo ciekawe były wypowiedzi w listach, przesyłanych jako odpowiedź na zaproszenie: "Już drugi rok studiuje w Polsce, a to dopiero pierwsze zaproszenie na imprezę w Polsce", albo: "Jest to dla mnie zaszczytem, być zaproszonym na to spotkanie". Podobne sformułowania były w kolejnych listach.

Drugi etap odbył się w Hotelu Orbis Warszawy przy Al. Koździeńskiego, gdzie miał miejsce obiad. Zdziwienie, ale radosne, sprawiła obecność Dyrektora Hotelu, który po złożeniu garderoby u wejścia do sali biesiadnej powitał całą grupę i składając gratulacje imiennowe wręczył Łucji bukiet wspaniałych kwiatów o okolicznościowym upominkiem. Pięknie udekorowany stół z flagami rumuńską i polską, stanowił tło na następne godziny spotkania, podczas którego honorowano naszych młodych gości z wielką serdecznością. Pod koniec Dyrektor Hotelu ponownie złożył Łucji życzenia imiennowe i na wózku przyjechał wielki tort imiennowy i nasza Łucja razem z Dyrektorem kroili porcje dla biesiadnych gości. Zakończono tę część spotkania wielkim kręgiem podanych sobie rąk. Po słowach pożegnania przez Dyrektora Hotelu każdy uczestnik otrzymał gwiazdkową torbę z upominkami, a w drodze spojrzenie na kompleks budynków Uniwersytetu Śląskiego. W sali Muzeum Śląskiego ostateczne formowanie paczek z książkami i serdeczne pożegnania z tymi, którzy odchodzili do odjeżdżających pociągów. Zawsze powtarzały się słowa: do zobaczenia na najbliższym spotkaniu.

JASEŁKA POLSKIE W JEKABPILS

Na wschód od Rygi leży 158 km odległe miasteczko Jekabpils /28 tys. mieszkańców/ nad rzeką Dźwiną, w którym od wieków już mieszka spora grupa Polaków - około 1000 rodzin. Od pięciu lat funkcjonuje w Jekabpils również Szkoła Polska. Układy w mieście najlepiej ilustruje sytuacja szkolna, przy ulicy Jouna zlokalizowane są dwie szkoły: wspomniana już Polska Szkoła liczy 43 uczniów, a do położonej po przeciwnej stronie ulicy budynku szkoły rosyjskiej codziennie uczęszcza 1650 uczniów. W całym mieście Jekabpils funkcjonują dwie szkoły łotewskie, dwie szkoły rosyjskie i wspomniana już szkoła polska.

Młodzież polskiej szkoły i grono pedagogiczne przez swoją Panią Dyrektora Kruze zaprosili do Jekabpils ks.prał.Jerzego Pawlika, który przyjeżdżał do grup polskich na Łotwie jeszcze z czasów totalitaryzmu radzieckiego /prasa polska i łotewska corocznie informują, że od r.1992 ks.prał.Jerzy Pawlik - Członek Honorowy PTTK - jest Honorowym Prezydentem Festiwalu Kultury Polskiej w Dyneburgu/. Tym

● DROGI BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI POLONII ●

razem zaproszenie brzmiało wyrażnie: do nas do Jekabpils. Istotnie, w dniach 14-17 grudnia '97 przebywał ks. Jerzy Pawlik w Jekabpils zarówno wśród młodzieży każdej klasy z osobna, jak też w grupach Członków Związku Polaków na Łotwie. Niektóre z dzieci szkolnych pokonują codziennie drogę 7 km do szkoły, w tym 2 km leśną drogą do najbliższego przystanku autobusowego. Jeżeli w dniach odwiedzin ks. Jerzego Pawlika w tym rejonie Łotwy panował mróz 25°C, to można sobie zdać sprawę z wysiłku tych dzieci i jak bardzo cenią swą polskosc. O ogromnym przeżyciem były rozmowy z dziećmi klasy IV które wysławiają się poprawną i piękną polszczyzną. Natomiast w klasie I istniały jeszcze trudności w doborze właściwych słów. Tutaj jednak trzeba sobie uświadomić fakt, że w latach totalitaryzmu radzieckiego za rozmową po polsku na ulicy cała rodzina była zamykana na Sybir. Nic więc dziwnego, że podczas wieczery z Członkami Związku Polaków były wspomnienia Wigilii wśród Polaków na Sybirze, gdzie biały opłatek zastępowała kromka czerstwego chleba, ale absolutnie nie rezygnowano z kłamania się chlebem w treście najmizerniejszej nawet wieczery wigilijnej. Dzięki właśnie /dzisiaj już/ wytrwałym babciom zachowała się świadomość tożsamości polskiej, a także znajomość języka. Dlatego też dla uhonorowania tych babuń i dziadków, ks. prał. Jerzy Pawlik zawiązał sporą paczkę modlitewników o dużymi literami /już wzrok jest słabszy/, a dzieci i młodzie te duże litery też przeczytają. Każde dziecko natomiast otrzymało polski kalendarz z ilu stracjami na każdy miesiąc. Wyjeżdżenie każdej ilustracji wypełniło całą godzinę lekcyjną w poszczególnych klasach.

Niezapomniane wrażenia łączą się z Jasełkami wykonanymi przez dzieci klasy III i IV /już/ we wtorek 16 grudnia /ze względu na gościa z Polski/ pod wieczór, w szkolnej sali. Od samego rana wyczuwano się podnieconą atmosferę, wyrażoną przez grupę dzieci, które przyszyły z wiadomością: "Proszę księdza, ponieważ jest silny mróz, nie dojechał do szkoły diabeł /tzn. chłopak, który w jasełkach miał odgrywać rolę diabła/, ale proszę księdza, bez diabła te nasze jasełka też będą ważyć nie". Jeszcze bardziej od wypowiedzianych słów wyrażały tę atmosferę błyszczące ślepka dziecięczą i chłopców. Jasełka naturalnie odbyły się jak w każdej porządnej szkole, a siedzący w głębi sali rodzice byli dumni ze swoich dzieci, które w tej formie dawały świadectwo swojej polskości wobec gościa z kraju. Potem już podczas wspólnej wieczery było kłamanie się opłatkiem, a pod koniec przyszedł jeszcze św. Mikołaj /wszystko było we wcześniejszym terminie zaplanowane/ i aktorzy jasełek w swoich strojach podchodzili do św. Mikołaja, który poza paczką miał jeszcze dla każdego parę ciepłych słów.

Swego rodzaju dopełnieniem była uroczysta Msza Św. w miejscowym kościele katolickim. Miejscowy Ksiądz Proboszcz stwierdził z radością, że kościół był naprawdę przepełniony. Podczas Mszy Św. znalazły swoje zastosowanie przywiezione z Polski nowe książeczki do nabożeństwa i dzięki jednolitemu tekstowi można było poprawnie śpiewać. Uprzednia sposobność do Spowiedzi św. umożliwiła wielu przystąpienie do wspólnej Komunii św. Po Mszy Św. rodziny polskie otrzymały również kalendarze z fotografiami Ojca Świętego na każdy miesiąc. /Następnego dnia kilkoro dzieci przyszło z tajemniczą miną aby powiedzieć: "Proszę księdza, u nas w domu to są dwa kalendarze i mama powiedziała, że jeden wysłamy na Białoruś do cioci/.

Dłuższe spotkanie z nauczycielami i Panią Dyrektorką polskiej szkoły nie tylko poszerzyło krajobraz życia Polski na Łotwie i uzupełniło wiedzę o polskich szkołach, ale umocniło jeszcze przekonanie, że nie można ich pozostawić własnemu losowi w tym małym miasteczku.

Szczególnym wyderzeniem można także określić dłuższą rozmowę z ks. Dyskusem z Jełgawy, który 15 grudnia przyjechał do Jekabpils i podczas rozmowy w serdecznej atmosferze można było omówić sprawę duszpasterstwa Polaków w tej diecezji. Ze względu na dotkliwy brak

księży, poszczególni duszpasterze w każdą niedzielę muszą obsługiwać sąsiednie kościoły dojeżdżając nieraz kilkadziesiąt kilometrów. Dla tego swego rodzaju pomoc duszpasterską stanowi katolicka prasa, przysyłana z Polski.

W dniu 17 grudnia należało jeszcze raz uczestniczyć w Jasełkach w polskiej szkole średniej w Rydze, które wykonała młodzież pod kierunkiem swoich wychowawców i nauczycieli. Wspólne kłamanie się opłatkiem z młodzieżą szkolną i nauczycielami daleko od ojczyzny ma całkiem inny wymiar i charakter, niżeli w kraju. Dobrze więc dzieje się w szkołach, gdzie nauczyciele nie tylko uczą geografii i historii Polski, ale umieją wprowadzać młodzież szkolną do korzeni naszej tożsamości narodowej.

Bardzo serdeczna i ponad godzinę trwająca rozmowa u ks. Arcybiskupa Pujetsa w Rydze stała się niejakim uwiecznieniem tego czterodniowego pobytu u Polaków na Łotwie Ks. Jerzego Pawlika - Członka Honorowego naszego Towarzystwa.

J.P.

SESJA KRAJOZNAWCZA W MŁYNARACH 17.XII.1997 r.

Młynary - to niewielkie miasto /2 tys. mieszkańców/ położone na Pobrzeżu Warmińskim, w historycznej krainie Pogezanii. Nazwa Młynary ma długą historię. Usytuowanie terenu powoduje, że wieją tu silne wiatry. To było przyczyną funkcjonowania licznych w swoim czasie wiatraków, używanych do przemiału zbóż, stąd nazwa tej miejscowości. Wcześniej nazywano je Mikuza, Melluisa, Muhlhusin, Muhlhausen - miasto odnotowane w Polskich Metrykach Królewskich w 1499 roku. Przez Młynary przepływa niewielka rzeka Bada mająca spadek 4,7/00, to jest tyle, jak Wisła na obszarze gór. Teren wokół miasta to malownicza kompozycja pięknych lasów i łąk oraz moreny dennej. Historia miasta jest niezwykle interesująca. Tędy wiódł szlak bursztynowy, tędy przebiegały później ważne szlaki handlowe, powiązane z legendarnym grodem-portem Trusco. Tutaj toczyły się wojenne batalie, a dowodem tego jest fakt, że brano stąd ziemie do sypania Kopca Kościuszki.

Wybór miejsca pod obrady Sesji nie był przypadkowy, bowiem walory turystyczno-przyrodnicze tej miejscowości nie są nadal w pełni wykorzystane. Sesja miała więc charakter promocji tych walorów na skalę taką, na jaką zasługują. Zwrócono na niej uwagę, że aczkolwiek Młynary nie są zbyt licznie odwiedzane przez turystów, to jednak istnieje nimi pewne zainteresowanie. A dzieje się tak głównie za sprawą jednego człowieka - Tadeusza Balickiego, kolekcjonera, krajoznawcy i właściciela Izby Pamiątek Historycznych. Podczas Sesji uczczono jego ogromny wkład w kulturalny i popularyzatorski rozwój miasta przy okazji obchodzenia przez niego 50-tej rocznicy pracy jako numizmatyka, filatelisty, zbieracza przeróżnych staroci.

Sesja miała niezwykle interesujący przebieg. Wygłoszono na niej następujące referaty

- "Historia Młynar;"
- "Walory przyrodnicze miasta i gminy Młynary;"
- "Złoty jubileusz pracy kolekcjonerskiej Tadeusza Balickiego".

W dyskusji zgłoszono wiele wniosków. Najciekawszy z nich dotyczył budowy rekreacyjnego zbiornika w dolinie Baudy. Zalane zostaną w przeważającej części nieużytki i tereny wykorzystywane dotąd jako pastwiska. Spiętrzenie wód zaporą wodną stworzy zalew o powierzchni około 40 ha. Powstanie również węzeł hydrotechniczny z turbiną wodną i generatorem o mocy 130 kW. Są również plany wy-

budowania przystani wodnej oraz zagospodarowania terenów wypoczynkowych. W ten sposób znacznie zwiększyła się atrakcyjność Młynar.

Po zakończeniu Sesji jej uczestnicy zwiedzili Izbę Pamiątek Historycznych Tadeusza Balickiego, a w niej wiele interesujących i wartościowych eksponatów, w tym Biblię w języku polskim pisaną szwabachą, zbiór monet, bibliotekę z piśmiennictwem związanym z Młynarami, kolekcję medali i innych przedmiotów zabytkowych. Zapoznano się również z wpisami do księgi pamiątkowej.

Sesję z dobrym skutkiem zorganizowali: Oddział Gdański PTTK, Komisja Krajoznawcza Oddziału PTTK Ziemi Elbląskiej, Gdański Oddział Towarzystwa Opieki nad Zabytkami oraz Klub Krajoznawczy "Trsov" PTTK przy Muzeum Wisły w Tczewie.

Wiesław Karger

DOKONANIA KOMISJI TURYSTYKI NARCIARSKIEJ

ZG PTTK W 1997 ROKU

W założonym na rok 1997 planie działalności KTN ZG PTTK nie zostały zrealizowane tylko 3 imprezy w związku z brakiem sniegu /Turbecz-Bukowina/, czy braku zgłoszeń /Wetlina-Ustrzyki Górne, Karpaty Wschodnie/. Doszły natomiast do skutku: rejd na śladówkach po Jurze i Beskidzie Niskim, Sudety '97, Wędrówki Północy z kursem na st.przodownika nizinnego, wyprawy narciarskie w Karpaty Płd. /Sucherd '97/, SKI-TOURING w Wieszczadach, Rajdy: Karkonoski i Tatrzański.

W ramach dotacji uzyskiwanych z UKFiT zre-

alizowany został, zorganizowany w grudniu na Katalówkach, cykl imprez szkoleniowych, a to: Kurs na st.przodownika narc.PTTK; Kurs doszkoleniowy i unifikacyjny przodowników narc.; Zlot przodowników narc.; Seminarium instruktorów turystyki narc.PTTK; Zawody kadry. Delegacja KTN ZG PTTK /Zb.Siudek, W.Biedrzycki, uczestniczyła w styczniu 1997 r. w XII Międzynarodowym Seminarium Turystyki Narciarskiej w Maria Alm w Austrii, a w marcu - w Seminarium KST w Malinom Brdo na Słowacji /Zb.Siudek, J.Gut/.

Centralny Referat Weryfikacyjny Odznak Narciarskich przy KTN ZG PTTK w Krakowie zeweryfikował w sezonie łącznie 53 odznaki: GON i NON w różnych stopniach. Kównież Terenowe Referaty Weryfikacyjne przy Oddziałach przeprowadziły w sezonie weryfikacje i nadawały odznaki.

W 1997 r. KTN ZG PTTK zakończyła korektę regulaminów odznak. Stosownie do uzyskiwanych dotacji - Komisja starała się sprawować nadzór nad narciarskim zagospodarowaniem Karpat. Środki na utrzymanie szlaków narciarskich, uzyskiwane z UKFiT, przekazywane przez ZG PTTK do COG w Krakowie, po akceptacji przewodniczącego komisji, zostały przekazane przez Oddział utrzymującym szlaki - Oddziałom /N.Śącz, Krynica, Żywiec, Rabka, Cieszyń, Bochnia/.

Kontynuowana była w 1997 r. akcja preferencyjnych zakupów sprzętu dla kadry narciarskiej w firmie SKI-TEAM w Warszawie i jej egendach terenowych.

Krajowa Narada Aktywu Narciarskiego, podsumowując minioną kadencję, wybierając nowe władze Komisji i przekazując jej kierunki dalszej działalności, umożliwiła również w uroczystym nastroju złożenie podziękowań i wręczenie najbardziej zasłużonym seniorom - 17 stopni oraz odznak Honorowego Przodownika Narciarskiego PTTK.

Zbigniew Siudek

UCHWAŁA KRAJOWEJ NARADY AKTYWU OCHRONY PRZYRODY PTTK

Warszawa, 29 listopada 1997 r.

1. Wystąpić do Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o przyspieszenie toku zatwierdzania nowych rezerwatów przyrody, parków narodowych (m.in. Knyszyńskiego PN, Mazurskiego PN), parków krajobrazowych (m.in. PK Doliny Bugu).
2. Dla usprawnienia działania oraz podniesienia rangi Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK powołać zespół (klub) ekspertów (doradców).
3. Wykorzystać przedstawicieli PTTK do krajowych gremiów doradczych w sprawach ekologicznych (rady parków narodowych i krajobrazowych, Państwowa Rada Ochrony Przyrody itd.).
4. Podtrzymać i rozwijać kontakty zagraniczne poprzez organizację lub udział w seminariach, spotkaniach, obozach, pracach różnego typu zespołów i zgromadzeń, np. Federacji Parków Narodowych i In.
5. Wystąpić z inicjatywą promowania dorobku PTTK - w kraju i za granicą - szczególnie w zakresie ochrony przyrody, między innymi poprzez opracowanie i wydanie Informatora Komisji, kontynuowanie i rozszerzanie działalności wydawniczej, publikacje na łamach Biuletynu ZG PTTK, biuletynu KOP, wydawnictw regionalnych i innych (również w językach obcych).
6. Prowadzić dalej i poszerzyć współpracę z innymi komisjami ZG PTTK oraz krajowymi towarzystwami proekologicznymi, między innymi w zakresie wyszukiwania i rejestracji obiektów o wysokich wartościach przyrodniczych, przyrodniczo-architektonicznych, przyrodniczo-historycznych itp. (np. zespoły parkowo-dworskie, grodziska średniowieczne, stare nekropole, aleje starych drzew i Inne).
7. Popierać działania na rzecz „Zielonych Płuc Polski” oraz Inicjatywy tworzenia podobnego obszaru w Polsce północno-zachodniej.

8. Dla podniesienia skuteczności działania i zacieśnienia kontaktów między ogniwami PTTK działającymi na rzecz ochrony przyrody - propagować tworzenie porozumień między komisjami, klubami, grupami np. w postaci komisji regionalnych, federacji, korporacji itp.
9. Podjąć inicjatywę opracowania raportu dotyczącego jakości i stopnia oddziaływania obiektów PTTK na środowisko przyrodnicze i ewentualnie zaproponować działania zmniejszające ich szkodliwość dla środowiska.
10. Podjąć inicjatywę uczynienia obiektów PTTK (schroniska, siedziby oddziałów, klubów itd.) miejscem edukacji przyrodniczej - poprzez odpowiednie wystrój.
11. Popularyzować udział komisji oddziałowych, klubów, grup ochrony przyrody PTTK w imprezach i akcjach na rzecz ochrony przyrody, jak np.: dni lasu, światowy dzień ochrony przyrody, akcjach dotyczących przeciwdziałania wypalaniu traw itd.
12. Podjąć na szeroką skalę promocję turystyki przyrodniczej m.in. poprzez:
  - organizację imprez, spotkań, konferencji, udział w targach turystycznych,
  - wprowadzenie do młodzieżowego turnieju turystyczno-krajoznawczego (na wszystkich etapach) działu dotyczącego przyrodznawstwa i ochrony przyrody,
  - opracowanie i wydanie informatora, jak zwiedzać chronione obiekty przyrodnicze (parki narodowe, rezerваты przyrody itp.) oraz podjęcie starań o wydanie „książeczki wycieczek przyrodniczych”,
  - rozpowszechnienie regulaminu odznaki „Turysta - Przyrodnik” w czasopiśmie ogólnopolskich - „Aura”, „Przyroda Polska”, „Poznaj Swoj Kraj” i in.,
  - przeprowadzenie nowelizacji regulaminu odznaki „Turysta - Przyrodnik” w związku z wprowadzeniem nowych form ochrony przyrody (użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe),

Komisja Wniosków KNAOP PTTK w składzie : przewodnicząca - Jadwiga Kuśmlerek
oraz członkowie komisji - Andrzej Machciński i Krzysztof Wolfram

Po Krajowej Naradzie Aktywu Ochrony Przyrody PTTK .... Spotkanie u Głównego Konserwatora Przyrody

Gościem Krajowej Narady Aktywu Ochrony Przyrody był Główny Konserwator Przyrody Pan Janusz Radziejowski. Było to jedno z pierwszych jego spotkań po objęciu tej funkcji. Na Naradzie powstała myśl, aby oprócz spotkań okazjonalnych odbywać również spotkania robocze.

W dniu 27 stycznia br., w Ministerstwie Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa odbyło się spotkanie Prezesa Zarządu Głównego PTTK kolegi Janusza Zdebskiego z Głównym Konserwatorem Przyrody panem Januszem Radziejowskim - Podsekretarzem Stanu tego resortu. Ze strony Towarzystwa udział w spotkaniu wzięli: Członek Prezydium ZG PTTK kol. Franciszek Midura i Przewodnicząca Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK kol. Alicja Gotowt-Jeziorska. Omówiono między innymi sprawy :

- uczestnictwa PTTK w wytyczaniu, znakowaniu i konserwacji szlaków na obszarach chronionych,
- korzystanie przez PTTK z funduszy na ochronę środowiska przy modernizacji bazy turystycznej i towarzyszącej jej infrastruktury,
- wspierania działań Towarzystwa w zakresie edukacji przyrodniczej,
- konieczność wypracowania dobrych unormowań prawnych dotyczących Straży Ochrony Przyrody.

Prezes Janusz Zdebski powołując się na długoletnią działalność pana Janusza Radziejowskiego w Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK, wyraził przekonanie, że będziemy mieć w jego osobie dobrego rzecznika tych działań Towarzystwa, które służą propagowaniu idei ochrony przyrody i edukacji przyrodniczej.

Główny Konserwator Przyrody przyjął zaproszenie na spotkanie z Komisją Ochrony Przyrody ZG PTTK na którym zostaną omówione aktualne problemy związane z ochroną przyrody oraz realizacją zamierzeń KOP ZG PTTK.

Konkursy krasomówcze rozstrzygnięte !!!

Final XIII Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego Dzieci i Młodzieży Szkół Podstawowych, tradycyjnie organizowanego przez Oddział PTTK w Legnicy, odbył się w dniach 28-30 listopada ubiegłego roku. Wzięło w nim udział 30 uczniów z 23 województw. W przesłuchaniach eliminacyjnych finaliści prezentowali region z którego pochodzą. Dziesiątka, która zrobiła to zdaniem jury najlepiej, wystąpiła w wąskim finale. Tu, zgodnie z regulaminem, konkursowe wystąpienia dotyczyły Dolnego Śląska. Jury postanowiło przyznać następujące lokaty:

- I miejsce - Marcin Śniady ze Szkoły Podstawowej nr 16 w Warszawie za wystąpienie zatytułowane: „Opowieści o zamkach Dolnego Śląska w Sobieszowie i Książu”,
II miejsce - Justyna Bujnowicz ze Szkoły Podstawowej nr 12 w Tomaszowie Mazowieckim, tytuł wystąpienia: „Z Zuzią w Głogowie”,
III miejsce - Natalia Rwidan z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 11 w Częstochowie, za wystąpienie pod tytułem: „Wrocław w zimowej szacie”.

Kolejność miejsc pozostałych finalistów była następująca :

- IV - Elżbieta Deryła - Szkoła Podstawowa w Brzeźnie (woj. chełmskie),
V - Karolina Wójcik - Szkoła Podstawowa nr 148 w Krakowie,
VI - Małgorzata Piórkowska - Szkoła Podstawowa w Gronowie (woj. toruńskie),
VII - Kamil Gajdek - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7 w Częstochowie,
VIII - Anna Przyslopska - Szkoła Podstawowa nr 1 Świerądowie Zdroju (woj. jeleniogórskie),
IX - Karolina Szmyt - Szkoła Podstawowa w Głucholazach (woj. opolskie),
X - Sylwia Malec - Szkoła Podstawowa w Strażowie (woj. rzeszowski)

Oprócz nagród regulaminowych przyznano również nagrody specjalne. Nagrodę publiczności otrzymał Kamil Gajdek, Młodzieżowe Jury najwyższej oceniło Justynę Bujnowicz. Werdykt Jury Nauczycielskiego pokrywał się z weryktem Jury Konkursu - najlepszym w ocenie nauczycieli okazał się Marcin Śniady.

XXVI Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy dla Młodzieży Szkół Średnich odbył się tydzień wcześniej, w dniach 20-23 listopada, w pięknej scenerii zamku w Golubiu-Dobrzyniu. Tu zmagali się uczniowie ze szkół ponadpodstawowych. Kolejność finalistów była następująca:

- I miejsce - Ewa Pryczek z II Liceum Ogólnokształcącego w Tomaszowie Mazowieckim (opiekun - mgr Bożena Gaertig)
II miejsce - Beata Zdanlukiewicz ze Szkoły Im. Konarskiego w Wilnie (opiekun - mgr Anna Gulbinowicz)
III miejsce - Piotr Głowacki z X Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu (opiekun - mgr Halina Niewiadomska)
IV miejsce - Katarzyna Siedlecka z II Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika we Włocławku (opiekun - Henryk Wasilewski)
V miejsce - Rafał Sagan z II Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku (opiekun - Anna Gołaszewska)

Główną nagrodę konkursu ufundowaną przez redakcję „SYGNAŁY DNIA” zdobyła zwyciężczyni konkursu Ewa Pryczek. Nagrodę publiczności ufundowaną przez Radę Miasta w Golubiu-Dobrzyniu otrzymał Konrad Rybacki z Jeleniej Góry.

Obydwa konkursy organizowane są przy wsparciu finansowym Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki.

Serdeczne gratulacje dla zwycięzców i ich opiekunów. Wszystkich chętnych do udziału w tegorocznych edycjach konkursów namawiamy do rozpoczęcia przygotowań i życzymy sukcesów.
(m.b.)

Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę” - po raz piąty.

Ubiegłoroczna IV edycja Konkursu była rekordowa pod każdym względem. Dotyczy to zarówno ilości jak i poziomu wykonania prac, liczby uczestników, najszerszego z dotychczasowych zasięgu terytorialnego. Wysokiemu poziomowi prac towarzyszyła różnorodność form w jakich zostały

wykonane. Oprócz klasycznych opracowań pisemnych pojawiły się nagrania na kasetach i videokasetach..

Zdajemy sobie sprawę, że większość PTTK-owskich środowisk szkolnych jest już w trakcie realizowania zadań związanych z obecną edycją 1997/98 konkursu. Kto jednak nie zadbał dostatecznie o rozpropagowanie konkursu na swoim terenie, nie dotarł do młodzieży oraz ich nauczycieli - z reguły opiekunów i „promotorów” prac - ma do tego ostatnią okazję.

Regulamin konkursu jest powszechnie znany. Drukowaliśmy go na łamach „Informacji ZG”, publikowany był też w „Poznaj swój kraj”, który jest współorganizatorem konkursu. Przypominamy tylko najważniejsze terminy:

- a) do 28 lutego kończy się etap oddziałowy,
- b) etap regionalny winien być rozstrzygnięty do 15 marca,
- c) do finału centralnego prace należy nadsyłać najpóźniej do dnia 15 kwietnia 1998 r.

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK utrzymuje tradycję, by gospodarzami ogólnopolskiego finału konkursu były te oddziały, które na swym terenie prowadzą ożywioną działalność w środowisku młodzieży szkolnej oraz pochwalić się mogą laureatami konkursu ze swojego terenu. Stąd V Zlot Laureatów Konkursu „Poznajemy Ojczyznę” odbędzie się w dniach 15-17 maja 1998 roku w Bilgoraju. Zapadły również decyzje o powierzeniu organizacji finałów konkursu w latach następnych. I tak jego gospodarzami będą: w 1999 roku - Toruń, w roku 2000 - Przeworsk, a w 2001 roku - Łódź. Gospodarze tegorocznego finału przedstawiają siebie i swój region w następnym numerze „Informacji ZG PTTK”.

(m.b.)

Finał XXVI Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno - Krajoznawczego w SZCZECINIE.

Finał XXVI OMTTK odbędzie się w dniach 3-6 czerwca w Szczecinie. Gospodarzem będzie Oddział „Zachodniopomorski” PTTK w Szczecinie. Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK planuje jako miejsca finałów OMTTK w latach następnych: w 1999 roku Załęczański Park Krajobrazowy (woj. sieradzkie)-organizator: Oddział PTTK w Zduńskiej Woli, w 2000 roku Częstochowa - organizator: Oddział Regionalny PTTK w Częstochowie i w 2001 roku Bilgoraj - organizator: Oddział PTTK w Bilgoraju.

Blizsze informacje na temat tegorocznego finału organizatorzy prześlą, tradycyjnie w specjalnym komunikacie.

(m.b.)

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ WROCŁAWSKI

50-106 WROCLAW

RYNEK-RATUSZ 11/12

TEL.: 34-303-44

FAX: 34-367-46

TELEX: 0712272

Dyrektor: 44-53-49

Biuro Usług Turystycznych: 34-383-31, 44-39-23

Oficyna Wydawnicza „Sudety”: 34-386-69

Bank Zachodni I O / Wrocław 11201652-1515-132-1000

● Przekazujemy wykaz organizowanych przez nas imprez ogólnopolskich:

Lp.	Nazwa imprezy	Rodzaj	Data	Teren
1.	42 Ogólnopolski Rajd Sudecka Wiosna	górska	25.04-3.05.98.	Sudety Środkowe i Zachodnie
2.	42 Rajd Sudecki	górska	1-3.05.98.	Góry Opawskie, Oderskie, Niski Jesonik
3.	42 Ogólnopolski Rajd Szlakiem Skalnych Grzybów	górska	18-26.07.98.	Góry Stożowe
4.	5 Rajd w Górach Opawskich	górska	10-13.11.98.	Góry Opawskie
5.	43 Ogólnopolski Rajd w Górach Białskich	górska	3-11.10.98.	Góry Białskie

KOMUNIKAT

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ ZG PTTK

KOLEDZY !

Podczas Krajowej Narady Aktywu Turystów Pieszyc padło wiele gorzkich słów pod adresem komunikacji między Komisją ZG, a komisjami oddziałowymi w terenie. Zarzuty były obustronne, a konkluzja jedna: należy podawać do publicznej wiadomości informacje o tym co się robi, czy to „na górze”, czy „na dole”. Niemożliwe jest komunikowanie się listowne – jest nas po prostu zbyt wielu; masa korespondencji pochłonięłaby szczupłe organizacyjne fundusze. Zanim więc poczta elektroniczna zawita pod strzechy, pozostaje nam sposób najprostszy i sprawdzony: prasa.

Niektórzy z kolegów postulowali powołanie własnego czasopisma piechurów, nie wydaje się to celowe z kilku względów. Po pierwsze: nie bądźmy hermetyczni! Niech o tym co robimy dowiadują się także inni. Po drugie: takie pismo wymagałoby dużych nakładów pracy i zaangażowania się redaktorów. Dochodziłyby do tego problemy z kolportażem nie wspominając już o finansach. A poza tym niech piechur sięgający po „swoje” wiadomości zapoznaje się również z wydarzeniami w innych środowiskach: żeglarczy, cyklistów, narciarzy... I niech poznaje życie organizacyjne naszego Towarzystwa.

A wszystkie te warunki mogą być spełnione na gościnnych łamach „Informacji ZG PTTK”. Mamy tu życzliwych i fachowych redaktorów w osobach pracowników Centralnej Biblioteki PTTK, mamy zapewniony kolportaż, wzajemny kontakt z innymi środowiskami i wolne szpalty do przepływu informacji. No właśnie – wolne szpalty... Trzeba je wypełnić treścią. Z woli nowopowstałej Komisji Turystyki Pieszyc ZG PTTK mam pełnić rolę „informatora” o jej pracy. Ale niech kolumny naszego „PIECHURA” nie będą grządką jednego ogrodnika. Oczekuję, że wypełnią je teksty wielu współpracowników z terenu, którzy opowiedzą co u nich ciekawego słychać. Niech wreszcie, pod łatwą do znalezienia winietą (autorstwa niestrudzonego Władka Majdewicza), znajdą miejsce polemiki, postulaty, pomysły... słowem niech będzie to prawdziwe forum wymiany myśli i doświadczeń piechurów z całej Polski. A może nie tylko Polski?

Liczę więc na współpracę w wypełnianiu owych wolnych szpalt i mam nadzieję, że spotkawszy się za cztery lata na kolejnej naradzie, będziemy wiedzieć o sobie wszystko – dzięki „PIECHUROWI”.

Stanisław ŁUC

● KOMUNIKAT ●

Komisja Turystyki Pieszyc Zarządu Głównego PTTK informuje, że w związku z postulatami składanymi podczas Krajowej Narady Aktywu Turystyki Pieszyc, postanowiła dwa razy w roku organizować eksternistyczne egzaminy na przodownika turystyki pieszej III stopnia oraz na rozszerzenie uprawnień. Dotyczy to kolegów z tych regionów, w których brak prężnie działających środowisk turystów pieszych utrudnia lub wręcz uniemożliwia uzyskanie w/w uprawnień. Egzaminy prowadzone będą w dwóch terminach:

- na wiosnę, w oparciu o KTP Oddziału Warszawa Śródmieście,
- na jesieni, podczas Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników TP.

miesięcznym wyprzedzeniem na adres:

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK
ul. Senatorska 11
00-075 WARSZAWA

podając dane osobowe oraz zakres uprawnień o jakie kandydat zamierza się ubiegać. Na egzamin należy się stawić z aktualną legitymacją PTTK (opłacone składki), rekomendacją macierzystego oddziału PTTK, osoby rozszerzające uprawnienia oczywiście muszą mieć ze sobą legitymacje Przodownika TP.

Najbliższy egzamin eksternistyczny odbędzie się w Warszawie w lokalu Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej przy Rynku Starego Miasta 23, w czwartek 16 kwietnia 1998r. o godz. 17.00.

Serdecznie zachęcamy do skorzystania z okazji. Nie taki diabeł straszny!

Jednocześnie przypominamy, że członkowie KTP ZG PTTK pełnią dyżury w lokalu Zarządu Głównego w Warszawie ul. Senatorska 11, w każdy piątek w godz. 16-17 i można się z nimi kontaktować telefonicznie pod numerem (0-22) 826 35 74.

KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ
ZG PTTK

● KOMUNIKAT ●

W roku bieżącym obchodząc będziemy osiemdziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości. Komisja Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK proponuje jednostkom terenowym i ogniwom Towarzystwa organizację imprez dla przypomnienia wydarzeń, miejsc i postaci związanych z powstaniem Polski niepodległej w 1918 roku.

Imprezy te pod ogólnym hasłem: „PTTK w osiemdziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości” powinny być skierowane do miejsc związanych z wydarzeniami tamtego okresu i mogą mieć charakter:

- wycieczek, rajdów i zjazdów turystycznych,
- rajdów indywidualnych i rajdów na raty,
- prelekcji, odczytów lub wieczornic.

Turystycznej penetracji terenów walk, powinno towarzyszyć ponowne odkrywanie i porządkowanie cmentarzy i mogił żołnierskich.

Jako datę rozpoczęcia kampanii przyjmujemy początek roku zaliczając imprezy trwające lub uprzednio zorganizowane, natomiast jej zakończenie proponujemy 11.11.1998r. Prosimy o nadsyłanie informacji o zamierzonej organizacji imprez.

Na zakończenie ogólnopolskiej akcji „PTTK w osiemdziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości” KTP ZG PTTK planuje jej podsumowanie i symboliczne wyróżnienia dla szczególnie zaangażowanych organizatorów.

KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ
ZG PTTK

● OGÓLNOPOLSKI INDYWIDUALNY RAJD „ W 80-tą rocznicę Niepodległości”

CEL RAJDU

Rajd jest organizowany z okazji 80-tej rocznicy odzyskania Niepodległości. Celem imprezy jest:

- zapoznanie uczestników z historią i miejscami walk o wyzwolenie narodu,
- poznanie nowych regionów
- popularyzacja turystyki kwalifikowanej

REGULAMIN

ORGANIZATORZY

Organizatorem Rajdu jest Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej Oddziału PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce i Oddziałowa Komisja Turystyki Pieszej Oddziału PTTK Warszawa Śródmieście.

TERMIN I MIEJSCE

Rajd rozpoczyna się dnia 1 stycznia 1998 roku i trwa do dnia 11 listopada 1998 roku. Rajd odbywa się na terenach związanych z walkami o odzyskanie Niepodległości.

WARUNKI UCZESTNICTWA

W Rajdzie mogą uczestniczyć miłośnicy turystyki pieszej, kolarskiej i motorowej oraz uczestnicy wycieczek autokarowych. W Rajdzie można startować indywidualnie. Każdy uczestnik może zorganizować w rajdach dowolną liczbę wycieczek, nie mniej jednak niż 2 jednodniowe, na dowolnie obranych przez siebie trasach przebiegających przez miejscowości i tereny, na których toczono walki o Niepodległość, lub związane w inny sposób z tym tematem (związek z przywódcami i uczestnikami, miejsca koncentracji wojsk, ośrodki dyspozycyjne działań, pomoc).

Przebyta trasa i zwiedzanie miejscowości powinny być potwierdzone w terenie na karcie rajdowej. Uczestnik rajdu jest zobowiązany do udokumentowania związku zwiedzonych miejscowości z walkami o Niepodległość w formie zdjęć lub widokówek dotyczących: pomników, pamiątkowych tablic lub izb pamięci narodowej, dokumentów, krótkich opisów krajoznawczych, fotokopii pieczęci, odznak.

Materiały te zostaną wykorzystane do zorganizowania wystawy po imprezie.

ZGŁOSZENIA

Karty zgłoszenia należy przysyłać do dnia 1 marca 1998 roku na adres:

Zarząd Oddziału PTTK im. Wiktora Krawczyka
05-660 Warka; ul. Warszawska 26 tel. /0-48/ 667 22-83

Przy zgłoszeniu należy dokonać wpłaty wpisowej w wysokości 5 zł. od osoby na rachunek Bank Spółdzielczy w Warce nr konta 91540005 - 635 - 27006 - 1 lub przekazem pocztowym.

W terminie 15 dni od daty otrzymania zgłoszenia i dowodu wpłaty kierownictwo Rajdu wyśle kartę rajdową stanowiącą potwierdzenie przyjęcia na Rajd.

PRAWA I OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

Uczestnicy biorą udział w Rajdzie na własną odpowiedzialność i są zobowiązani ubezpieczyć się w towarzystwie ubezpieczeniowym we własnym zakresie.

Potwierdzone karty rajdowe wraz z dokumentacją krajoznawczą należy przesłać organizatorom Rajdu w terminie do dnia 31.12.1998 roku.

W ramach wpisowego organizatorzy zapewniają uczestnikom:

- znaczek rajdowy
- kartę uczestnictwa
- nagrody dla uczestników za zajęcie miejsc od I do VI.

Informację dotyczącą zakończenia Rajdu podamy uczestnikom w osobnym komunikacie.

PUNKTACJA RAJDOWA

22

1. Za każdy dzień wycieczkowy
2. Za zwiedzanie miejscowości związanej z tematem rajdu

10 pkt
5 pkt

3. Za każdą nadesłaną fotografię lub rysunek dotyczący miejsc bitew lub ciekawostek krajoznawczych	1 pkt
4. Za nadesłanie opisu bitwy lub innego zdarzenia /z podaniem źródeł/	5 pkt
5. Za nadesłanie legend, opowiadań, pieśni	do 25 pkt
6. Kierownictwo Rajdu może przyznać uczestnikowi za szczególnie wartościowe materiały	do 50 pkt

Do punktacji nie zalicza się zwiedzania miejsca zamieszkania.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Uczestnicy, którzy nie spełnią któregokolwiek z punktów regulaminu tracą prawo do świadczeń, a wpisowe nie będzie im zwrócone. Do Rajdu można zaliczyć wycieczki odbyte przy okazji innych imprez turystycznych i obozów wędrownych.

Interpretacja niniejszego regulaminu przysługuje wyłącznie organizatorom rajdu.

Warka-Warszawa listopad 1997 r.

Do zobaczenia na turystycznych trasach.

Kierownictwo rajdu

KRAJOWA NARADA AKTYWU TURYSTYKI PIESZEJ

Tak jak zwykle co cztery lata, w roku kampanii sprawozdawczo-wyborczej w naszym Towarzystwie, odbywają się narady aktywu poszczególnych środowisk turystycznych. Piechurzy wyznaczyli sobie spotkanie w Warszawie w dniu 22 listopada 1997 roku. Sala obrad w siedzibie Zarządu Głównego PTTK zaczęła się wypełniać już na długo przed godziną rozpoczęcia narady. Przybyło 88 spośród zgłoszonych 105 delegatów z całego kraju. Zebranych powitał przewodniczący ustępującej komisji kol. Wiesław Karger, on też złożył sprawozdanie z działalności KTP w kadencji 1994-97.

Dalszym obradom przewodniczył z woli delegatów kol. Aleksander Wójcik. Narada przebiegała dwutorowo: po pierwsze wybory do nowych władz, po drugie dyskusja nad sprawozdaniem ustępującej i zadaniami dla przyszłej komisji, a także problemy i bolączki działaczy. Dyskusję zdominowała sprawa kontaktów między KTP a oddziałami i odwrotnie. Wiele gorzkich słów padło pod adresem komisji; działacze terenowi odczuwają bowiem wyraźny niedosyt informacji o pracach i zamierzeniach władz. Pojawiały się głosy o celowości powołania własnego biuletynu informacyjnego, przekazywania informacji pisemnych do oddziałów, a nawet do każdego z przodowników (blisko 10.000 listów!). Z kolei członkowie komisji zarzucali oddziałom brak sprawozdań (czy choćby informacji) z własnej działalności, spóźnione zaproszenia na imprezy czy egzaminy.

Niektórzy z kolegów poprzestawali w dyskusji na reklamie dokonań własnych środowisk, ale padło też wiele interesujących spostrzeżeń dotyczących na przykład zacierania śladów polskości na ziemiach zachodnich, niszczenia bądź kradzieży tablic pamiątkowych i przeciwdziałania temu, wykorzystywania znaku PTTK przez organizacje nieuprawnione do tego, nowej formuły imprez dla młodzieży. Turystyce młodzieżowej w ogóle poświęcono wiele uwagi; mówiono na przykład o odrzucaniu przez młodzież patosu i sztuczności w imprezach turystycznych. Kol. Konrad Bielecki, przewodniczący podkomisji znakarstwie, podzielił się natomiast swoimi uwagami o stanie znakarstwa polskiego, który – jak można wnioskować – przyczynia mu wielu zgrzyot, ale systematycznie się poprawia.

Szczególne uwagę poświęcili zebrani wystąpieniu przedstawiciela Zarządu Głównego, kol. Marka Staffy, który przekazał piechurom pozdrowienia oraz poinformował o aktualnych pracach i planach na przyszłość władz naszego Towarzystwa.

Jednocześnie trwały prace zmierzające do wyłonienia nowej Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK. Po rezygnacji dotychczasowego przewodniczącego kol. Kargera z kandydowania na następną kadencję, zgłoszono dwoje kandydatów na to stanowisko: Jadwigę Trębale (Płock) i Włodzimierza Majdewicza (Warszawa). W tajnym głosowaniu wybrano kol. Majdewicza, który otrzymał 72% ważnych głosów. Z kolei

nowowabrany przewodniczący zaproponował kandydatów do komisji. Listę tę uzupełniono kandydaturami z sali. Łącznie kandydowało 25 osób spośród których wybrano 14 członków. Walka wyborcza była na tyle zaciepła, że nie obyło się bez przeprowadzenia wyborów uzupełniających, co z kolei spowodowało duże opóźnienie i w efekcie zabrakło czasu dla ukonstytuowania się nowopowołanej komisji. Odłożono więc to do pierwszego posiedzenia, które wyznaczono na połowę grudnia.

Narada zaowocowała sformułowaniem wniosków i kierunków działania na następną kadencję. Oto one:

- nowelizować regulamin OTP i Przodownika TP pod kątem nowego podziału administracyjnego kraju
- zwrócić większą uwagę na współpracę z komisjami oddziałowymi i regionalnymi
- kontynuować imprezy historyczne
- utrzymać organizację zlotów ogólnopolskich i OWRP
- poczynić starania w sprawie popularyzacji OTP wszelkich stopni
- propagować szkolenie młodzieżowych Przodowników TP
- podjąć pracę nad sporządzeniem i wydaniem spisu przodowników TP
- rozwiązać problem rozliczania prac znakarskich
- sprawozdanie z prac KTP uzupełnić o dane finansowe
- zobowiązać Oddziałowe i Regionalne KTP do składania rocznych sprawozdań
- zobowiązać Oddziałowe i Regionalne KTP do powiadamiania KTP ZG o terminach egzaminów z wyprzedzeniem umożliwiającym wysłanie przedstawiciela KTP ZG na egzamin
- dokonać weryfikacji komisji egzaminacyjnych
- poczynić starania mające na celu większą współpracę z młodzieżą i z nauczycielami
- zwrócić uwagę na rozspiewanie grup turystycznych na imprezach

Naradę zakończyło przekazanie Laski Złotowej przez kolegów z Płocka przedstawicielom organizatorów przyszłorocznego zlotu w Kielcach.

• KOMUNIKAT •

Stanisław Łuć

W dniu 14 grudnia 1997 roku odbyło się pierwsze posiedzenie plenarne Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK; Komisja ukonstytuowała się w następującym składzie:

1. Włodzimierz Majdewicz	-przewodniczący
2. Teresa Trębala	-wiceprzewodnicząca odpowiedzialna za sprawy szkolenia i nadawania oraz rozszerzania uprawnień przodowniczych
3. Władysław Gwardys	-wiceprzewodniczący odpowiedzialny za zagadnienia programowe, organizacyjne oraz imprezy centralne
4. Konrad Bielecki	-wiceprzewodniczący odpowiedzialny za problematykę znakowania szlaków turystycznych
5. Jadwiga Zwierz	-sekretarz komisji odpowiedzialna za pracę sekretariatu, protokoły z posiedzeń komisji oraz prowadzenie dokumentacji
6. Henryk Antkowiak	-członek komisji odpowiedzialny za nowelizację regulaminów OTP oraz Przodownika Turystyki Pieszej
7. Ryszard Bałabuch	-członek komisji odpowiedzialny za ewidencję i uprawnienia referatów weryfikacyjnych OTP
8. Romuald Cholewa	-członek komisji odpowiedzialny za sprawy młodzieżowe
9. Stanisław Łuć	-członek komisji odpowiedzialny za przekazywanie informacji o pracach komisji do biuletynu „Informacje ZG”

10. Beata Musiałowska	-członek komisji odpowiedzialna za sprawy szkoleniowe
11. Elżbieta Nowak	-członek komisji odpowiedzialny za sprawy szkoleniowe
12. Andrzej Stróżecki	-członek komisji odpowiedzialny za sprawy klubów turystyki pieszej
13. Andrzej Suski	-członek komisji odpowiedzialny za problematykę historyczną
14. Janusz Szczęsny	-członek komisji odpowiedzialny za weryfikację Dużych OTP i OTP „Za wytrwałość”
15. Adam Szepiel	-członek komisji odpowiedzialny za problematykę historyczną

Po rozdzieleniu zadań zdecydowano powołać prezydium KTP w składzie:

1. Włodzimierz Majdewicz
2. Teresa Trębala
3. Władysław Gwardys
4. Konrad Bielecki
5. Henryk Antkowiak
6. Janusz Szczęsny
7. Jadwiga Zwierz

Zebrania prezydium odbywać się będą w siedzibie Zarządu Głównego w Warszawie przy ulicy Senatorskiej 11, w ostatni piątek miesiąca o godzinie 16.00. Zebrania plenarne natomiast zwoływane będą przynajmniej raz w kwartale i w zależności od potrzeb – mogą być organizowane w terenie.

W toku dalszych obrad poruszono m.in. tematy obecności przedstawicieli KTP ZG na wszystkich egzaminach na Przodowników Turystyki Pieszej oraz organizowania egzaminów eksternistycznych (patrz komunikat). Wiele czasu i uwagi poświęcono ważnej sprawie nowelizacji regulaminów odznak turystyki pieszej i przodownika turystyki pieszej. W związku ze spodziewanymi zmianami w podziale administracyjnym kraju zdecydowano odłożyć ostateczne ich sformułowanie do czasu nastąpienia tych zmian. Niemniej jednak prace nad regulaminem będą trwały pod kierunkiem kol. Henryka Antkowiaka, który przedstawi projekt podczas tegorocznego zlotu w Kielcach.

Zespół historyczny zajmuje się obecnie sprawą imprez rocznicowych: „W osiemdziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości” oraz przypadającej w roku przyszłym 60. rocznicy Września. Padła też propozycja opracowania historii działalności Komisji.

Komisja Turystyki Pieszej ZG oczekuje współpracy regionalnych i oddziałowych komisji turystyki pieszej w zakresie informowania o działaniach podejmowanych w terenie, o imprezach rocznicowych, ciekawych inicjatywach.

Po rozpatrzeniu wniosków o zatwierdzenie referatów weryfikacyjnych i złożeniu sprawozdania przez kol. Trębale o uczestniczeniu w zakończeniu kursu Przodowników TP w Luboniu oraz w egzaminie w Nowej Hucie, nastąpiła dyskusja. W jej trakcie poruszono między innymi sprawy kontaktów z Radą ZG d/s turystyki niepełnosprawnych i Komisją d/s kół zakładowych, propozycję organizacji kursu dla kierowników obozów wędrownych, organizację zlotu w Kielcach i OWRP na Ziemi Kaszubskiej.

Pracowite zebranie zakończyły życzenia świąteczne i dzielenie się opłatkiem.

Stanisław Łuć

Anna Andrusikiewicz
Przodownik TP PTTK
nr leg. 287

SPRAWOZDANIE Z UROCZYŚCOCI NADANIA ORDERU UŚMIECHU
KOL. BARBARZE WAŚKOWSKIEJ, PRZODOWNIKOWI TURYSTYKI PIESZEJ Z OLSZTYNA

25

Zgodnie z ustaleniami na posiedzeniu KTP ZG PTTK w dniu 20 października 1997r. reprezentowałam naszą Komisję na uroczystości nadania Orderu Uśmiechu wybitnej działaczce turystyki naszego regionu olsztyńskiego, Przodownikowi Turystyki Pieszej PTTK.

Cała uroczystość składała się z rajdu dziecięco-młodzieżowego, zorganizowanego w najbliższych okolicach Olsztyna, a następnie spotkania uczestników rajdu i zaproszonych gości w Teatrze im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Na widowni zebrało się ok. 400 osób. Po obrzędzie nadania tytułu Kawalera Orderu Uśmiechu, co połączone jest z uroczystą formułą, ustaloną przez kapitułę orderu, nastąpiły oficjalne

wystąpienia władz miejskich i wojewódzkich, delegatów Związku Niewidomych, władz PTTK, b. pracodawców kol. Waškowskiej, klubów, komisji i sympatyków. Wygłosiłam przemówienie gratulacyjne, a następnie kol. Stanisław Harajda, członek Zarządu Głównego PTTK odczytał w imieniu piechurów list gratulacyjny Komisji TP ZG. Obecni byli Honorowi Członkowie PTTK naszego regionu. W upominku od Regionalnej Komisji TP woj. olsztyńskiego wręczona została powiększona do znacznych rozmiarów fotografia z setnego rajdu „Siedmiomilowe Buty”, prowadzonego przez kol. Waškowską w maju 1996r.

Miejscowa prasa zamieściła bogato ilustrowane artykuły, odbyły się również trzykrotne pokazy w lokalnej telewizji krótkiej relacji z tej uroczystości, dwa wywiady radiowe. Kol. Waškowska otrzymała wiele cennych prezentów od władz i sympatyków jej działalności. Młodzież wystąpiła z bardzo starannie przygotowaną częścią widowiskowo-artystyczną na deskach teatru, prowadząc jednocześnie wywiad z laureatką, dotyczący jej działalności turystycznej. Umożliwiło to zgromadzonej w teatrze publiczności bliższe poznanie społecznej działalności PTTK.

Włodzisław

KOMISJA FOTOGRAFII KRAJOZNAWCZEJ XIV KADENCJI - WYBRANA

Na Forum Fotografii Krajoznawczej połączonym z Krajową Naradą Aktywu F.K.PTTK w Łodzi, w dniach 19-21 września 1997 roku, wybrano siedmiosobową Komisję Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK XIX kadencji. Skład Komisji został zatwierdzony na posiedzeniu plenarnym ZG PTTK w dniu 18.X.97 r. Uchwała nr.9/XIV/97 oraz ogłoszony w "Informacjach ZG PTTK" - 1997/nr.6, s.14.

Przypominamy, iż Przewodniczącym został Kol. Jerzy Wygoda z Rzeszowa, Wiceprzewodniczącym Kol. Stanisław Orłowski z Zamościa, Sekretarzem Kol. Andrzej Danowski z Łodzi, członkami Kol., Kol. Zofia Lubczyńska z Jas-trzębia Zdroju, Henryk Hadasz z Gliwic, Leszek Kurpiewski ze Szczecina. Referat Weryfikacyjny OFK i Instruktorów poprowadził Kol. Piotr Jozsko z Chorzowa.

Pierwsze posiedzenie nowo wybranej Komisji odbyło się w dniach 8-9 listopada 1997 r. w Szczecinie, równoległe z XVIII "Pomorskiimi Spotkaniami z Diaporamą", w których biorą również udział fotografowie krajoznawcy, a których Komisarzem jest od początku istnienia imprezy, członek KFK Kol. Leszek Kurpiewski. Na posiedzeniu KFK ustalono plan przedsięwzięć na rok 1998 oraz zadania na całą kadencję.

W 1998 roku Forum Fotografii Krajoznawczej odbędzie się w Przemyślu od 14 do 18 maja. Istnieje możliwość, za dodatkową opłatą, jednodniowego wyjazdu do Lwowa.

Oprócz Forum, wiodącymi imprezami KFK będą w tym roku trzy ogólnopolskie konkursy fotografii krajoznawczej:

- "ZABYTKI" - wspólnie z Zamojskim Tow. Fot. w Zamościu;
- "NA SZLAKU" - wspólnie z Klubem "Ikar" w Warszawie;
- "KRAJOBRAZ POLSKI - CZTERY PORY ROKU" - KFK, z przyjęciami prac konkursowych w Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi.

Oprócz wysyłki ogólnom PTTK, regulaminy konkursów będziemy zamieszczać w ogólnopolskiej prasie fotograficznej - miesięczniku "Magazyn Fotograficzny" i w "Wiadomościach Fotograficznych" - czasopiśmie Fotoklubu RP, w których już ukazały się informacje o KFK ZG PTTK i konkursie "Na szlaku".

Komisja Fotografii Krajoznawczej ustanowiła Nagrodę Honorową im. Fryderyka Kremsera - twórcy i wieloletniego Przewodniczącego KFK ZG PTTK, fotografa-krajoznawcy, publicysty i teoretyka fotografii krajoznawczej w Polsce. Nagroda ta będzie stanowiła wyraz najwyższego uznania za osiągnięcia artystyczne, organizacyjne i działalność w ruchu fotografii krajoznawczej. Przyznawana będzie raz w roku na najważniejszej, wiodącej im-

prezie KFK ZG PTTK. Szczegółowy regulamin opracowuje, powołany przez Komisję zespół pod kierownictwem Kol. Andrzeja Przedlackiego.

W dalszej perspektywie KFK zamierza wydać album historyczny "50 lat Fotografii Krajoznawczej" wraz z kalendarium, traktując to przedsięwzięcie jako wkład Komisji do przygotowywanego na rok 2000 Kongresu Krajoznawstwa.

Ze względu na skalę i koszt przedsięwzięcia, na rok 1998 przewidujemy przygotowania wstępne - ustalenie objętości albumu i proporcji między częścią zdjęciową, a tekstową oraz zgromadzenie zgromadzenie not biograficznych osób, które będą reprezentowane w wydawnictwie, co - zwłaszcza w przypadku autorów nie żyjących - będzie wymagało wysiłku poświęconego poszukiwaniom w archiwach i muzeach.

Komisja włącza się też do prac Międzynarodowej Fotograficznej Grupy Twórczej Euroregionu Karpackiego. Na pierwsze międzynarodowe spotkanie inaugurujące powstanie Grupy, w marcu 1998 r. w Rzeszowie, przygotowujemy referaty oraz pokaz zestawów zdjęć krajoznawczych oraz diaporam autorstwa: T. i H. Hadaszów, H. i B. Jurków oraz Z. i J. Lubczyńskich.

O działaniach Komisji Fotografii Krajoznawczej XIV kadencji będziemy pisać do "Informacji ZG PTTK" na bieżąco.

Zofia Lubczyńska

STATUT

POLSKIEGO TOWARZYSTWA
TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZEGO

Tekst jednolity, uwzględniający zmiany uchwalone przez XIV Walny Zjazd PTTK w dniu 7 września 1997 r., wpisane do rejestru stowarzyszeń w dziale A poz. RST 556, na podstawie postanowienia VII Wydziału Cywilnego i Rejestrowego Sądu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 25 listopada 1997 roku
(Syl. akt. VII NS REJ ST 1298/97)

WARSZAWA 1997

Karpacki Klub Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK w Krakowie

Wzrastające w społeczeństwie zainteresowanie koniami i jeździectwem nie mogło ominąć także klub turystyki jeździeckiej. Szczególnie widoczne jest to w górach, gdzie widok konnych turystów na szlaku przestął kogokolwiek zadziwiać. No cóż, tradycja zobowiązuje, a sięga ona pierwszej wycieczki w góry zorganizowanej przez Towarzystwo Tatrzańskie i opisaną w pierwszym numerze jego Pamiętników.

Kiedy rok temu rzuciłem hasło aby przy Oddziale Wojskowym PTTK w Krakowie założyć klub turystyki jeździeckiej, efekty przeszły najmielsze oczekiwania. Po roku działalności Klub liczy ponad pięćdziesięciu członków z całych naszych Karpat. Prowadzimy przede wszystkim działalność informacyjno-instruktażową, zwłaszcza dla młodych właścicieli małych ośrodków jeździeckich, bez których, co jest oczywiste, turystyka jeździecka nie może istnieć. Na zlecenie Komisji Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK i przy pomocy Instruktorów Wykładowców Turystyki Jeździeckiej PTTK, będących członkami naszego klubu, przeprowadziliśmy dwa kursy dla Przewodników Turystyki Jeździeckiej. Pierwszy - w Stadninie Koni Huculskich w Gładyszowie, który ukończyło 10 osób oraz drugi - w Bieszczadzkiem Parku Narodowym w Wołosatym, gdzie egzamin zaliczyło 11 osób. Przy okazji warto wspomnieć, że dużym zainteresowaniem cieszą się także Odznaki Jeździeckiej Turystyki Górskiej, które można zdobywać w czterech stopniach - od popularnej do złotej (dystrybuacją odznak zajmuje się Oddział Wojskowy PTTK w Krakowie).

Organizujemy też różne imprezy turystyczne - jeździeckie. I tak, w kwietniu, wspólnie ze Stadniną Koni Huculskich, zaprosiliśmy do Gładyszowa na Pierwszy Sejmik Przewodników Turystyki Jeździeckiej, tych, którzy działają w górach. Przybyło aż 43-ch przewodników.

W połowie czerwca nasza pięciosobowa drużyna wzięła udział w XXXIII Centralnym Rajdzie Turystyki Górskiej - Bieszczady 97. W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować właścicielowi Stadniny Koni Huculskich „Tabun” w Polanie, Panu Stanisławowi Myślińskiemu, za bezpłatne udostępnienie nam swoich koni.

W październiku, w Ośrodku Turystyki Jeździeckiej „Kontur”, w miejscowości Matobądż na Pustyni Błędowskiej, zorganizowaliśmy tradycyjną pogoń za lisem - „HUBERTUS 97”. Wzięło w niej udział 25-ciu jeźdźców, a lisa, którym był gospodarz - Kazik Kocjan, złapał Jerzy Dudała. Nie sposób wymienić oczywiście wszystkich krótszych i dłuższych wycieczek, w których biorą udział klubowicze, jest to po prostu nasza turystyczna codzienność. Muszę tutaj przyznać, że nasza działalność spotkała się z dużą sympatią i pomocą ze strony Zarządu Oddziału Wojskowego PTTK w Krakowie, z jego Prezesem - kolegą Antonim Marchwickim -na czele.

Jeszcze kilka słów o planach na 1998 rok. Najpierw „Klubowy Kaulig” w Ośrodku Jeździeckim Romka Iskrzyckiego w Brennej. Potem udział w Centralnym Wojskowym Rajdzie Górskim - Bieszczady 98. W dniach 2-3 maja - sejmik Przewodników Turystyki Jeździeckiej w Wołosatym w Bieszczadzkiem Parku Narodowym, a sezon zakończymy „Hubertusem”, także w Bieszczadach.

Do zobaczenia więc na szlaku. Oczywiście konno, bo jak mówi stare powiedzenie „*Największe szczęście na świecie, na końskim leży grzbiecie*”.

KOMUNIKAT

Marek Piotr Krzemien
Prezes Karpackiego Klubu Górskiej
Turystyki Jeździeckiej PTTK

KOMISJA TURYSTYKI KOLARSKIEJ ZG PTTK informuje:

XXXVIII Ogólnopolski Szkoleniowy Zlot Przewodników Turystyki Kolarskiej PTTK

odbędzie się w Bowonianach (woj. katowickie)
w dniach 6 - 14 czerwca 1998 r.

szczegóły (*regulaminy*) u organizatora Zlotu, którym jest
Zarząd Oddziału PTTK w Tamowskich Górach
(Kolarski Klub „Jutrzenka”)
42-600 Tamowskie Góry, ul. Górnicza 7
tel. (0-32) 185-48-58

TURYSTYKA RODZINNA W K.T. „DATAJANA”

Osiemnaście lat temu, wiosną 1980 r. powstał Klub Turystyczny „Datajana”. Działał w środowisku służby zdrowia na warszawskim Mokotowie. W 1982 r. klub został zarejestrowany w Oddziale PTTK Warszawa-Mokotów jako Koło PTTK Nr. 63. Rozszerzył swoją działalność o turystykę specjalną, organizowaną na rzecz osób niepełnosprawnych i dzieci z domów dziecka, tworząc młodzieżowy ruch turystyczny. W 1991 r. z inicjatywy członków klubu powstało Stowarzyszenie Turystyczno-Kulturalne „Carpe Diem”. Klub „Datajana” działa przy Stowarzyszeniu. Obecnie zajmuje się turystyką rodzinną i nie tylko ...

Turystyka zajmuje ważne miejsce w życiu kilku tysięcy młodych ludzi, którzy przewinęli się przez Klub Turystyczny „Datajana”. Tym, co odróżniało ich od reszty turystów był niepisany kodeks honorowy, wymagający od nich wielkiej aktywności, niespotykanego krytycyzmu wobec siebie (jakie to trudne, wie każdy, kto miał ...naście lat), odpowiedzialności ponad miarę i serca wrażliwego na potrzeby innych. W ciągu 18 lat działania klubu jego członkowie zorganizowali dziesiątki rajdów, zlotów i spotkań z piosenką przy ognisku. Na obozach w Białowieży podczas szkoleń w Młodzieżowej Akademii Turystycznej wykształcili dziesiątki Organizatorów Turystyki i Strażników Ochrony Przyrody z całej Polski. Młoda kadra turystyczna wracała później do swoich miejscowości i tworzyła w swoich rodzinnych miejscowościach kluby turystyczne, wprowadzając wzorce podpatrzone w „Datajanie”. A wszystko za sprawą jednego członka, założyciela klubu - Tadeusza Siedleckiego, Datajana, który swoją ideą przełamywania życiowych barier i realizowania się poprzez turystykę zaraził szerokie grono studentów, nauczycieli, dziennikarzy, dyrektorów różnych ważnych firm, służbę zdrowia, wojsko itp. Pierwsi członkowie klubu byli pracownikami szpitala, później doszła młodzież ze szkół średnich, harcerze i dzieci z warszawskich Domów Dziecka, a w 1984 r. „Datajana” przeszła pod opiekuncze skrzydła Andrzeja Suchcickiego, dyrektora Centrum Kształcenia Inwalidów w Konstancinie. Od tej pory podczas imprez klubowych

spotykała się młodzież sprawną, inwalidzi i dzieci z Domów Dziecka. Ta formuła realizowania turystyki integracyjnej, nazywanej wtedy „specjalną” sprawdziła się bez zarzutu podczas licznych rajdów, obozów, wycieczek zagranicznych i krajowych. Niektórzy trafili nawet do Pragi Czeskiej, na Kaukaz i na Majorrkę. Członkowie klubu stali się specjalistami od turystyki specjalnej, o czym informowała prasa ogólnopolska i regionalna, przekazując informacje o kolejnych imprezach „Datajany”. A było ich bez liku: imprezy własne oraz organizowane przez inne kluby, Oddziały PTTK w całej Polsce i inne organizacje. Świadectwem uczestnictwa jest bogata kolekcja trofeów turystycznych w założonym przez klub Muzeum Pamiątek Turystycznych. Wielka zasługa w tym dwójga kustosz tego nietypowego muzeum - Marka Kozikowskiego i Beaty Birek. Starali się oni zdobyć plakietkę, śpiewnik, proporczyki z każdej imprezy turystycznej, w której uczestniczyli turyści z „Datajany”. Zbiory Muzeum nadal leżą spakowane w paczkach. Jest wśród nich mnóstwo plakietek, map, zdjęć, jest także kilkanaście opasłych tomów kronik klubowych. Każdy, kto do nich zajrzy, przekona się o ogromie turystycznych przedsięwzięć. Już na powitanie wiosny „Datajanczy” organizowali rajd „Szukamy wiosny”, w kwietniu rajd „Szlakiem Miejsc Pamięci Narodowej” w Puszczy Kampinoskiej, a w czerwcu na rajd „Uroczyško” z okazji Dnia Dziecka, „Poznajemy zabytki Mazowsza” i inne. „Na raty” odbywał się rajd „Traktem Królewskim” w Warszawie dla inwalidów z dysfunkcją narządów ruchu. Oprócz tego uczestniczyli w dziesiątkach innych rajdów, organizowanych w województwie warszawskim i w całej Polsce przez inne kluby turystyczne, Oddziały PTTK, stowarzyszenia itd. W ten sposób tworzyła się kadra turystyczna klubu „Datajana”, uprawiająca turystykę kwalifikowaną. Do czołówki tej kadry należeli Darek Nazarczyk i Anna Mieczyniska. Trzeba dodać, że do dzisiaj, mimo upływu czasu i różnych zajęć, znajdują oni czas na turystykę, swoje hobby. Darek należy zawsze do organizatorów każdego rajdu pieszego „Datajany”, a świat zwiedza swoim samochodem, w czym towarzyszy mu zawsze liczna grupa turystów „samochodowych”. Ania natomiast utworzyła przed ponad rokiem Stowarzyszenie Harcerskie. Jest Naczelnikiem tego Stowarzyszenia i Komendantem Szczepu „Rodło”, działającego przy Stowarzyszeniu. Organizuje obozy harcerskie dla uczniów i harcerzy, ucząc ich przy okazji zasad uprawiania turystyki i miłości do własnego kraju.

Przez 10 lat Datajanczyzy stanowili kadre na wakacyjnych turnusach rehabilitacyjnych w CKI w Konstancinie dla osób najbardziej dotkniętych inwalidztwem. „Datajanczyzy” byli wychowawcami, opiekowali się inwalidami, organizowali program kulturalny i turystyczny. Wielu spośród inwalidów ma talenty muzyczne, malarskie, literackie i organizacyjne, które zostały odkryte właśnie na turnusach. Uczestnicy turnusów wydawali więc wakacyjne pismo

● DZIAŁALNOŚĆ TURYSTYCZNA NOŚNIKIEM

INTEGRACJI SPOŁECZNEJ. ●

„Validus”, które z czasem stało się porządną gazetą i wychodzi do dzisiaj, bywali na koncertach, w teatrze, jęździli na wycieczki autokarowe po Polsce. Turyści z „Datajany” wzbudzili kiedyś ogromne zainteresowanie na Dworcu Centralnym w Warszawie, kiedy pomagali inwalidom na wózkach wsiąść do krakowskiego pociągu. Pomagała im młodzież z Domu Dziecka w Konstancinie i jakiś brodac ... Jeszcze większą ciekawość wywołała wycieczka na Elbrus. Widok był to zaiste niezwykły - inwalidzi na wózkach w surowym, poszarpanym kaukaskim krajobrazie na tle roziskrzonego słońcem śniegu...

Druka potowa lat osiemdziesiątych oznaczała dla Klubu „Datajana” tworzenie się solidnej bazy w szkołach warszawskich i województwa warszawskiego. Był to okres rozkwitu tzw. turystyki szkolnej, rozbudzenie pasji turystycznych wśród młodzieży szkół średnich. „Datajana” działała na terenie szkół w oparciu o istniejące tam wcześniej koła PTTK. Ogromna w tym zasługa „pań opiekunek” szkolnych kół PTTK: Maryli Gnojek w Liceum Medycznym Nr. 2 w Warszawie, Elżbiety Piskorskiej w Szkole Podstawowej Nr. 2 w Konstancinie, Jadwigi Siedleckiej w technikach w Dębem i w Serocku oraz Danuty Burszczyan w ośrodku „Stoicer” w Chylicach. Pomiędzy kilkoma klubami dochodziło często do zdrowej, sportowej rywalizacji pod względem zdobytych trofeów turystycznych, nagród i wyróżnień. Łatwiej też można było zebrać grupę osób z różnych szkół, chętną do udziału w rajdzie bądź wycieczce, które odbywały się praktycznie co dwa tygodnie.

Towarzyszyła im piosenka. Od zawsze. Sami pisali teksty, sami układali melodie, uczyli się pierwszych chwytów na gitarze. Piosenka pozwalała zapamiętać o kłopotach rodzinnych, o niesprawności, otwierała przed nimi możliwości poznania nowych ludzi i twórczego spełnienia się. Z czasem ilość wykonywanych piosenek stała się imponująca. Rozwijają swe talenty nowe klubowe gwiazdy piosenki. Z giedy na giedle doskonaliła swój repertuar i warsztat piosenkarski Grażyna Łapińska, rodem z Łap, niekwestionowana gwiazda konstancjńskich spotkań z piosenką. Grażyna koncertowała już w tylu miejscach, że tylko z obowiązku przypomnę najważniejsze: „Pawlica pod Baranami”, Telewizja Polska, Majorka, Rzym, most Karola w Pradze, Elbrus...

Przybywało śpiewników wydawanych własnym sumptem na powielaczku. Nikt nie przypuszczał, że na ukazanie się kaset audio z przebojami „Datajany” i profesjonalnego śpiewnika w formie książki trzeba będzie czekać aż siedemnaście lat! W ostatnim okresie rubrykę „Piosenka turystyczna” prowadził Datajan, twórca klubu, w miesięczniku „Poznaj swój kraj”.

W międzyczasie turyści z „Datajany” zorganizowali setki spotkań z piosenką w różnych miejscach Polski, a nawet krajów ościennych. Były to imprezy często spontaniczne, nieplanowane. Sprawdzeniem umiejętności organizacyjnych było sześć Ogólnopolskich Giełd

Piosenki Turystycznej, organizowanych co dwa lata od 1984 r. W CKI, zamienianym na czas trwania giełd w wielki biwak, prezentacjom piosenek przysługiwało się jury, składające się z profesjonalistów. W jury zasiadali m.in. Krystyna Pronko, Jadwiga Haas, Waldemar Parzyński, Janusz Kondratowicz, Jacek Cygan, Krzysztof Hering, Wojciech Witrowski, Adam Drag i inni. Własne utwory prezentowała młodzież szkół podstawowych i średnich. W koncertach galowych oprócz laureatów występowali goście: Krystyna Pronko, Janina Jaroszyńska, Leszek Kopeć, Tadeusz Woźniak, Janusz Laskowski, Grzegorz Sieradzki i wielu, wielu innych wspaniałych ludzi, którzy bardzo często zamiast wynagrodzenia oddawali bezinteresownie swoje serce, talent i umiejętność bawienia tej jakże specyficznej i wymagającej publiczności. O imprezach, laureatach i gorącej atmosferze szeroko informowała prasa i telewizja. Były to imprezy nad wyraz sympatyczne, organizowane z potrzeby serca, a nie z chęci zysku. Czuwał nad tym Tadeusz Siedlecki, kierownik artystyczny wszystkich Giełd Piosenki Turystycznej. Ostatnia, szósta Giełda, organizowana wspólnie przez „Datajanę” i Państwowy Dom Dziecka Nr. 3 przy ul. Dąlbora 1 w Warszawie zakończyła się pięknym koncertem z okazji 50-lecia Domu Dziecka Nr. 3 w Stołecznym Klubie Garnizonowym przy Al. Niepodległości w Warszawie. Giełda, podobnie jak inne większe imprezy turystyczne nie odbyłaby się bez hojnych sponsorów. Wśród firm i organizacji sponsorujących działalność „Datajany” przypomnieć trzeba MEN, BTM „Juwentur”, Urząd m. st. Warszawy, Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki, Polski Monopol Loteryjny, ZG PTSM, Oddział PTTK Warszawa Mokotów, „Jatak” Sp. z o.o., organizacje młodzieżowe i osoby indywidualne.

W maju 1989 r. m. in. z inicjatywy kilkunastu członków klubu powstało Stowarzyszenie Miłośników Dobrego Wojska Szwajcya. Trampingi szlakami Szwajcya po Polsce i Czechach wraz z przyjaciółmi z całej Polski prowadził już od kilkunastu lat Waldemar Wandowicz, wielki miłośnik Szwajcya. W październiku 1997 r. dwudziestoosobowa grupa „Datajanczyków” wybrała się do Nadola nad Jez. Żarnowieckim, aby uczestniczyć w Pierwszym Ogólnopolskim Forum Szwajcologów. Świetnie się tam bawiliśmy.

Na początku lat dziewięćdziesiątych klimat wokół turystyki społecznej zaczął się ochładzać. Kto mógł, organizował turystykę za pieniądze, na ludzi pracujących dalej „dla idei” zaczęto patrzeć ironicznie. Biznes zjadł społeczników. Lekarstwo na ten stan rzeczy klub widział w utworzeniu stowarzyszenia, które dzięki wsparciu sponsorów oraz prowadzonej działalności gospodarczej umożliwiliby kontynuowanie tradycji turystycznych w dotychczasowym środowisku. Dlatego z inicjatywy członków klubu w 1991 r. powstało Stowarzyszenie Turystyczno-Kulturalne „CARPE DIEM”, do którego zadań należy opieka nad środowiskiem młodzieży szkolnej, dzieci i młodzieży z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz osób niepełnosprawnych, organizowanie dla nich turystyki i życia

kulturalnego, promująca twórczości artystycznej, literackiej osób najbardziej uzdolnionych oraz co najważniejsze - pozyskiwanie na ten cel środków finansowych. Klub Turystyczny „Datajana” działa nadal, ale przy Stowarzyszeniu „Carpe Diem”. Efektem tej współpracy i przekształceń na rynku usług turystycznych jest kilka tomików wierszy niepełnosprawnych poetów, którzy pierwsze swe utwory tworzyli w „Datajanie”. Dorota Szachewicz, Małgorzata Michałak, Dawid Nakomiczny, Ireneusz Betlewicz, to tylko kilka nazwisk. Wspaniale były wydane staraniem Stowarzyszenia „Erotyki optymistyczne” Lecha Simco z Białegostoku. Ilustracje do tomików wierszy, śpiewnika „Datajany” i antologii „Przemijanie” są dziełem wspólnym sprawnych i niepełnosprawnych malarzy: Basi Sawczuk, Ireneusza Betlewicza, Doroty Wronkowskiej, Bogdana Janowskiego i in. Wszyscy oni są samoukami, co nie oznacza bynajmniej, że powinni mieć jakiegokolwiek kompleksy w gronie profesjonalistów. Wszystkie tomiki wierszy zostały wydane w zaprzyjazzonym Wydawnictwie AgArt. Pierwszym prezesem Stowarzyszenia był Andrzej Suchcicki, były dyrektor w CKI w Konstancinie. Od dwóch lat pełni tę funkcję Waldemar Cypryniak, który pomimo niepełnosprawności aktywnie uczestniczy w prowadzeniu własnej firmy.

Dzisiaj „Datajana” jest klubem turystyki rodzinnej. Coraz więcej osób ma dzieci, które chętnie wybierają się na wycieczki i na rajdy. Ostatnio coraz częściej są to wycieczki samochodowe, także poza granicami kraju, podczas których poznajemy nowe miejsca i ich walory krajoznawcze. Najmłodszy członek klubu spotykają się także na rajdach „Datajanków” w ZOO, w Powsinie albo w innych podwarszawskich miejscowościach. Długo w pamięci pozostaną wędrowki po lasach Powsina, Zegrza, Konstancina, Świdra, poszukiwanie duchów w ruinach zamku w Czersku, zapach dymu z ogniska.

W 1993 r. zaczęła się przygoda z Litwą. Odkryte zostały i gruntownie sprawdzone na własnej skórze walory nadmienińskiego uzdrowiska Druskienniki. Efektem wakacyjnego pobytu były trzy przewodniki turystyczne po Druskiennikach, nowość na polskim rynku księgarskim w okresie powojennym, wydane przez Wydawnictwo AgArt w 1994, 1995 i 1997 r., pierwsza polska biografia litewskiego malarza i kompozytora, związanego bardzo ścisłymi więzami z polską elitą intelektualną okresu Młodej Polski pt.: „Mikołaj Konstanty Čiurlionis. Preludium warszawskie” (1996) oraz przewodniki turystyczne „Troki i okolice” (1997) i „Połaga i okolice” (1998). W publikacjach wykorzystano zdjęcia wykonane przez członków klubu podczas podróży do Druskiennik, Wilna, Kowna i Połagi. Jeden z byłych prezesów Klubu „Datajana”, Jadwiga Siedlecka, autorka publikacji o Litwie, działa w Ogólnopolskim Klubie Miłośników Litwy i w Towarzystwie Kulturalno-Naukowym im. M.K. Čiurlionisa. Współpracą ta przynosi obojóm korzyści: turyści poznają dzieła malarskie i muzyczne litewskiego artysty, dla organizacji działających na rzecz zbliżenia z Litwą turystyka, w tym

turystyka niepełnosprawnych i uczestnictwo w plenerach malarskich także osób niepełnosprawnych znacznie rozszerza krąg oddziaływania i stwarza możliwości współpracy na wielu płaszczyznach. Chyba to nie przypadek, że właśnie z inicjatywy Towarzystwa im. Čiurlionisa i Ogólnopolskiego Klubu Miłośników Litwy odbędzie się wkrótce pod patronatem Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki spotkanie polskich i litewskich biur podróży. Jednym z poruszanych tematów będzie na pewno stworzenie bazy danych o obiektach dostępnych dla niepełnosprawnych na Litwie i w Polsce.

Efekte działalności „Datajanczyków” zostały dostrzeżone już wtedy, gdy w Polsce nie mówiono jeszcze publicznie o konieczności wyjścia niepełnosprawnych z domowych gett. Turystyka specjalna dopiero raczkowała, lecz już wtedy spotkała się z szerokim odzewem w społeczeństwie. Ogromnym przeżyciem dla „Datajanczyków” była nagroda zespołowa II stopnia przyznana przez Główny Komitet Turystyki w 1985 r. i honorowa nagroda „Przebieśnięć ’94” przyznana przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki w 1994 r. W 1996 r. Klub Turystyczny „Datajana” został wyróżniony Srebrną Honorową Odznaką ZG PTTK. Lecz nie nagrody, ale trwałe przyznanie, które przetrwały kilkanaście lat próby, są największą nagrodą dla założyciela „Datajany”, Tadeusza Siedleckiego i kolejnych prezesów: Darka Nazarczyka, Jadwigi Siedleckiej, Maryli Gnojek, Roberta Mazura i Grzegorza Dzieciola. W osiemnasty rok swojej działalności Klub Turystyczny „Datajana” wchodzi z nowym prezesem Sylwestrem Matulką i nowymi planami na przyszłość. A o tym, że klub dalej istnieje i działa, świadczą wzrastająca ilość wspólnych wyjazdów. Tylko w 1997 r. byliśmy na Litwie, w Berlinie, w Nadolu i w Białowieży, spotykaliśmy się na imiennach, koncertach, wystawach, spektaklach, spędzaliśmy weekendy w Sokolnikach k. Łodzi, Sylwestra w Piwnicznej i w Rymanowie Zdroju. W każdej z tych imprez brały udział całe rodziny, bo „Datajana”, jako klub turystyki rodzinnej jest otwarta dla każdego: dla wnuczków, dziadków i ich przyjaciół. Ta forma spędzania wolnego czasu sprawdziła się w trudnych latach dziewięćdziesiątych, a biorąc pod uwagę ogromną różnorodność profesji i pasji członków klubu, jest pewne, że okazji do wspólnych spotkań i wyjazdów na pewno nie zabraknie. Nowy Rok 1998 Klub rozpoczął od udziału w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, uczestnicząc w licytacji złotego serduszka. Moze wśród dzieci, którym teraz uratujemy życie będzie wspaniały malarz, kompozytor lub poeta, albo tylko niezwykły turysta?

To bardzo dobrze, że takie akcje poruszają nasze serca, że gotowi jesteśmy podzielić się z innymi częścią swoich dochodów. Nie zamykajmy jednak serc przez następny rok dla innych, którzy tej pomocy również potrzebują. Na „potem”, po wyjściu ze szpitala, przywróceniu życia i społeczeństwu, chcą tak jak inni, czuć się bezpieczni, akceptowani, potrzebni, podziwiani.

W gronie osób skupionych wokół Klubu Turystycznego „Datajana”, w naszej „małej ojczyźnie” problemem jest skala możliwości świadczonej pomocy na rzecz innych przez kilka osób, którym w życiu powiodło się lepiej. Dopuszczalna kwota darowizny na rzecz

Stowarzyszenia, odpisywana co roku z własnych dochodów, nie wystarczy na prowadzenie działalności w zakresie odpowiadającym potrzebom środowiska. W podobnej sytuacji sponsorowania działalności stowarzyszenia z dochodów jego członków znajduje się wiele stowarzyszeń w Polsce. Bez sponsorów rozumiejących potrzebę bycia człowiekiem tu i teraz, choć na wózek inwalidzkim, działania tych stowarzyszeń przypominają będą wiotką mimozę, targaną przeciwnościami losu. Jeśli dla niektórych sprawnych fizycznie ludzi wydanie kolejnego tomiku wierszy, zorganizowanie pleneru malarskiego z udziałem niepełnosprawnych artystów, przygotowanie kolejnej ogólnopolskiej giełdy autorskich piosenek turystycznych, odwiedzin prawdziwego Mikołaja w dzień Wigilii w domach spragnionych spokoju, czy pokrycie kosztów uczestnictwa w rajdach dla młodzieży z domów dziecka są niepotrzebnym wyrzucaniem pieniędzy w błoto, to znaczy, że w ich domach rozgościły się smutek i samotność, skrywane za zasłoną utkaną z miłczenia i piędzdy. Klub Turystyczny „Datajana” będzie wdzięczny za każdy przejaw pomocy finansowej i rzeczowej w kontynuowaniu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i dzieci z domów dziecka i zaprasza do uczestnictwa w kolejnych imprezach. Spotkamy się tam znów, wierząc, że aby pomóc sobie, trzeba pomagać innym. Po to, by chwycić od życia to, co najlepsze. A więc carpe diem!

PRAWDY I PÓLPRAWDY O TURYSTYCE (4)

Mysli, które powstają w czasie wędrowek po kraju, mnożą się. To fakt, uprawianie turystyki, oderwanie się od codziennych obowiązków i rytmów powszedniego życia, stwarza wspaniałe szanse do myślenia. Czy jednak zawsze z nich korzystamy.

* Prześmiewcy przeciwstawiają sobie dziś często dwa punkty widzenia rzeczywistości. W przypadku turystyki można zilustrować to takim przykładem:

-Dawniej głoszono, że hotele buduje się po to, by mógł tam ktoś się wyspać
-Dzisiaj - buduje się je po to, by zarobić
A przecież prawda jest taka: kto się nie wyspi, nie zapłaci.

* Pamiętajmy o tym, że to nie biura podróży, centra informacji turystycznej czy gazety odpowiadają za brak informacji o twórcach ofert czy ciekawych pomysłów na turystykę. Za to odpowiadają właśnie twórcy.

Nie ma nawet technicznej możliwości, aby redaktor czy pracownik (liczącego 2-3 osoby) centrum informacji turystycznej komunikował się co tydzień z wszystkimi gminami, organizatorami itd. pytając "co u Was nowego". O to musicie zabiegać, wy twórcy i właściciele informacji. Centrum „it” w regionie czy gazeta jest jedna, a konkurencja wśród potencjalnych nadawców informacji duża.

* Pamiętajmy o tym, że to nie biura podróży, centra informacji turystycznej czy gazety odpowiadają za brak informacji o swoich ofertach czy ciekawych pomysłach na turystykę. Za to odpowiadają właśnie twórcy.

Nie ma nawet technicznej możliwości, aby redaktor czy pracownik (liczącego 2-3 osoby) centrum informacji turystycznej komunikował się co tydzień z wszystkimi gminami, organizatorami itd. pytając "co u Was nowego". O to musicie zabiegać, wy twórcy i właściciele informacji. Centrum „it” w regionie czy gazeta jest jedna, a konkurencja wśród potencjalnych nadawców informacji duża.

* Nadmiar faktów: dat, wyniarów - w wypowiedzi przewodnika zniechęca do turystyki.

Trzeba mówić nie tylko „kto” i „co” ale przede wszystkim „dlaczego” i zastanawiać się jeszcze „kogo” mówimy. Słuchającym należy patrzeć w oczy. Pamiętajmy, że turystyka jest rzeczyką, a nuda jest głównym wrogiem tejże.

* Nasza miejscowość nie ma legendy i nie jest modna. Legendę i modę trzeba stworzyć.

To będzie znów jedno z „uczciwych kłamstw”. A może wymyślonego przez was ducha starego zamku ktoś zobaczy naprawdę. Jeśli sprowadzi on grupę miłych gości, zrealizuje zadanie nakreślone przez swego twórcę. Dlaczego modę mogą kształtować ONI, mczemy przecież i MY.

* Dobra giełda turystyczna to nie tylko miejsce transakcji kupna i sprzedaży.

Od organizatorów ale i od uczestników zależy, czy pobyt na giełdzie wykorzystają w pełni. Giełda może być swoim katalizatorem (przyspieszaczem), w wyniku działania którego z kompilacji różnych składników „przywieszonych” przez jej uczestników powstają nowe jakości - nowe produkty turystyczne, a dotychczasowe ulec mogą modyfikacjom. Giełda to także źródło wielu informacji dla sprzedających i kupujących.

* Propaganda szeptana- najtańsza forma promocji, ale też nie zawsze bezpieczna.

Tego, kto nas bezzasadnie oczernia możemy postawić pod sąd, nie uczynimy tego z całkowite bezkarną wzięcią gminną. Tę trzeba szanować i dbać by była dla nas zyciową.

* Nie piszmy w folderach, nie mówmy w kontaktach z kontrahentami - uzyskiwając co wiemy, nie bądźmy nudni. Nuda to wróg turystyki i reklamy.

Pamiętajmy, że zaciekawienie to jeden z etapów poprzedzających decyzję o kupnie naszego towaru lub skorzystanie z naszych usług. Jakże można zaciekawić nudząc. Jeśli podamy zbyt dużo faktów to zwyčajnie „przedobrymy” utrudniając klientowi wybór. Odrzuci on, z braku czasu, nadmiernie rozbudowany komunikat.

* Unikajmy w tekstach pisanych i wypowiedziach tak zwanych epitetów turystycznych „piękny, wspaniały, rewelacyjny”.

Uszanujmy odczucia naszego klienta, do którego powinno należeć ostatnie słowo i któremu musimy dostarczać konkretnych argumentów. Nasza epitetu przypominają kryk. Tym zaś posługują się z reguły ci, którym wydaje się, że wycierpali wszystkie możliwości przekonywania. Jednak fałszywa skromność zaprowadzi też nas na manowce.

* Powrotna droga z wycieczki do Z. to też wycieczka...

Uczestnicy wycieczki mogą czuć się zmęczeni i znuczeni w powrotnej drodze, ich opiekun nigdy, nie powinien im przynajmniej tego pokazać. Liczą się nie tylko pierwsze ale i ostatnie wrażenia z imprezy. Swoją sennością pilot czy przewodnik może usypiać innych. Oczywiście nie należy namawiać do budzenia gromkim głosem grupy, która śpi. Są jednak takie sytuacje (np. szczególnie ci-kawe, ni-jane obiekty) należy jednak tak uczynić, gdyż część śpiących uczestników może mieć za złe pilotowi z powodu przespania wyjątkowej atrakcji.

* Pan ofiarował mi taki ładny folder, panie burmistrzu, że już nie muszę do Pańskiej gminy przyjeżdżać, wszystko wiem - powiedziałem kiedyś, może i trochę złośliwie, przedstawicielowi samorządu wertygając blisko stustronicową gminną publikację, z której absolutnie nie wynikało: co tam jest najciekawszego i najważniejszego, co miałbym tam robić, tj. dlaczego ta gmina mnie zaprasza (poza powodem oczywistym- drenażem mojego portfela).

Gruby informator, nawet najlepiej ilustrowany, z ogromną liczbą danych szczegółowych, map itd. może zrobić złą robotę. Po pierwsze nie wiadomo do kogo jest adresowany, mało przekonuje, nudzi, trudno doszukać się w nim informacji najważniejszych (żądaniem sponsora publikacji). Sytuacja podobna do opowieścianego wcześniej doświadczenia filmu czy powieści. Wbrew intencjom nadawcy informacji apetyty na poznanie rzeczy opisywanych słabną.

* Możemy wydawać wielkie pieniądze na reklamę i promocję, cóż jednak po tym, gdy powszechna opinia o nas będzie z różnych powodów zła. Nasze towary i usługi nie znajdą wielu nabywców. Zastanówmy się nad powodami i postarajmy się usunąć je.

Dlaczego potencjalni klienci nas nie lubią, czy to znaczy: nie lubią naszych towarów (usług). Może proponujemy dobry towar (usługę), ale nasz personel nie dba o pozorne szczegóły lekceważąc klienta. Może w pobliżu jest ktoś dużo lepszy (w czym?) od nas. a może proponujemy nie te usługi, które są oczekiwane, spótniany się z naszymi pomysłami. Jesteśmy za drodzy lub - co też jest podejrzane - za tani? Może się przypadkowo zupełnie kojarzymy (choćby nazwą, siedzibą firmy) z czymś ogólnie nie lubianym? Spytajmy się o zdanie i przyjaźni i wrogów.

* Zmieniają się ludzie zatrudnieni w hotelu, biurze podróży, zmienia się wystrój, ceny, charakter pracy, zakres usług - pozostaje często tylko-

nazwa. A tę - jako dobro wysokiej klasy trzeba chronić szczególnie.

Jeśli my szanujemy tradycję firmy - szanują i nas. Dlatego też, obserwując tendencje w krajach zachodnich, należy dążyć się częstym zmianom czynionym w restauracjach, hotelach, biurach podróży. Oczywiście zgodnie z duchem czasu musi iść zaplacez tych instytucji: komputery i sieć komputerowa, telefony satelitarne, modem -to konieczność, natomiast należy szczególnie pielęgnować nazwę firmy i jej specjalności nie rezygnując z prowadzenia jednoczesnych nowych ofert. Zmieniając nazwę tracimy stałych i starych klientów. Czyżby nie zależało nam, na nich.

Jan Paweł Piotrowski

Pamięci Włodzimierza Strasburgera niestrudzonego propagatora społecznej opieki nad zabytkami wśród młodzieży

Droży Młodzi Przyjaciele!
Szanowne Koleżanki i Koleżdy
Spoleczni Opiekunowie Zabytków!

Oddajemy do Waszej dyspozycji pracę pt. „Vademecum młodzieżowe-go opiekuna zabytków”. Praca przygotowana została przez Komisję Opieki nad Zabytkami Zarządu Głównego PTTK na zlecenie Generalnego Konservatora Zabytków prof. Andrzeja Tomaszewskiego.

Chcemy w tej publikacji przybliżyć Wam bogatą historię społecznej opieki nad zabytkami w naszym kraju i pokazać jak wielką rolę w polskiej kulturze odegrali młodzi i starsi ludzie, dla których najwaz-niejszym przesłaniem w życiu było ratowanie nawet za wszelką cenę narodowego dziedzictwa. Bez ich troski o sprawy „wielkie i święte”, bez oddania tej sprawie wszystkich swoich sił nie byłoby dziś wielu bezcen-nych obiektów zabytkowych od Wawelu po Zamek Królewski w War-szawie.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja pomoże lepiej wypełnić swe obowiązki społecznym opiekunom zabytków, a innych zachęci do wstę-powania w ich szeregi. Pamiętajcie, że podejmując tę piękną działalność wpisujecie się w wielkie tradycje społecznej opieki nad zabytkami. Stajecie się kontynuatorami narodowej tradycji; tradycji walki i troski o każdy zabytkowy kamień, staraj o narodową pamięć.

Lisopad 1997 r.

Franciszek Miłdura

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWcze

Vademecum Młodzieżowego Opiekuna Zabytków

Oddział PTTK Warszawa-Śródmieście
im. Aleksandra Jara Jarosławskiego
Warszawa

Z życia

przewodników turystycznych PTTK

● CZYM ŻYJEMY W TOWARZYSTWIE ●

Komisja Przewodnicka ZG PTTK wybrana w listopadzie ub. r. na nową 4-letnią kadencję w niniejszym biuletynie pozwala sobie przekazać do szerokiego wykorzystania wśród „braci przewodnickiej” zestaw. materiałów z życia przewodników w Towarzystwie.

Przedkładając nowy podział funkcji i zadań poszczególnych członków Komisji oraz dokładne adresy i telefony kontaktowe, jak również podział tzw. „opiekunów” członków nad określonymi regionami, bądź województwami chcielibyśmy zapewnić trwalszą współpracę, koordynację poczynań środowisk i kół przewodnickich, szerszą wymianę doświadczeń i dorobku pomiędzy strukturami organizacyjnymi i samorządowymi przewodników w PTTK.

Publikując możliwie najszerszy plan imprez przewodnickich w 1998 roku organizowanych przez przewodników PTTK - dla przewodników turystycznych zachęcamy do aktywnego i jak największego w nich udziału.

Szczególnej trosce polecamy nasz tradycyjny konkurs krasomówczy w Golubiu-Dobrzyniu drukując trójgłos jednych z najbardziej zaangażowanych przewodników - przyjaciół Konkursu.

Liczymy na szeroki odgłos w dyskusji nad przyszłością Konkursu. Wasze przemyślenia i wnioski wykorzystamy do jego uświetnienia, które ponadto zamierzamy przedrukować w naszym specjalnym biuletynie Przewodnickiej Komisji ZG PTTK (dotychczas okazało się 2 numery), którego łamy zamierzamy w przyszłości wykorzystywać dla dobra naszego środowiska.

Niezależnie od opublikowanego rocznego kalendarza w centralnych i terenowych imprez przewodnickich - Komisja Przewodnicka ZG PTTK zamierza na jesieni tego roku przeprowadzenie kursu dla kandydatów na instruktorów przewodnictwa oraz zorganizować dwie regionalne narady prezesów kół przewodnickich PTTK.

Obie narady planowane w czerwcu br. („Polska Południowa” we Wrocławiu i „Polska Północna” w Malborku) poświęcone będą omówieniu i wdrażaniu aktów wykonawczych do Ustawy o usługach turystycznych, których projekty naszym zdaniem w tym terminie winny już być gotowe. Aktualnie grupa przewodników PTTK (w tym m.in.: E. Strzępek, Z. Braclawik, W. Kędzierawski, J. Noworyta, T. Stefański) pod przewodnictwem Kolegi Zbigniewa Kreska działając z upoważnienia Zarządu Głównego PTTK pracuje nadal nad projektami aktów wykonawczych w porozumieniu z Urzędem Kultury Fizycznej i Turystyki. Szczegółowe informacje w sprawie terminów ww. spotkań kołom przewodnickim PTTK zostaną przekazane oddzielną korespondencją!

Pragniemy poinformować, że realizując wieloletnie postulaty Komisji Przewodnickiej ZG PTTK oraz ostatniego XIV Walnego Zjazdu PTTK zostało wyodrębnione w strukturze Biura Zarządu Głównego PTTK samodzielne stanowisko ds. przewodnictwa turystycznego, które powierzono niżej podpisanemu.

Szanowne Koleżanki i Koleżki Przewodnicy licząc na twórczą i serdeczną współpracę pozwalam sobie złożyć Wam w Nowym 1998 r. życzenia wszelkiej pomyślności i zadowolenia ze wspólnej działalności przewodnickiej w Towarzystwie.

Wiesław Kędzierawski
Główny Specjalista ZG PTTK
ds. Przewodnickich

Skład Komisji Przewodniczej Zarządu Głównego PTTK XIV kadencji					
Lp	Imię i nazwisko	Funkcja	Adres domowy	tel.służbowy	tel.domowy
1.	Tadeusz Stefański	przewodn.	ul.Długa 30/34m.44 00-238 Warszawa	0 22 635 69 30	0 22 831 27 88
2.	Wacław J.Derejczyk	wiceprzew.	ul.J.Lechonia 34m.8 42-229 Częstochowa	0 34 24 67 55 O/PTTK	0 34 63 07 14
3.	Krzysztof Kulesza	wiceprzew.	ul.Miechowity 21/42 31-475 Kraków	0 12 4251900w.227 422 88 63	0 12 411 61 29
4.	Wiesław Kędzierawski	sekretarz	ul.Niecała 6m.21 00-098 Warszawa	0 22 826 09 58	0 22 827 39 28
5.	Teresa Jankowska	czł.prez.	ul.Batorego 31m.121 02-591 Warszawa		0 22 25 91 32
6.	Janina Furyk	czł.prez.	Stare Miasto 16/3m5 82-200 Malbork	0 55 72 33 64 w.208 O/PTTK	0 55 72 38 01
7.	Ewa Samiec	czł.prez.	ul.Głęboka 7b m 11 24-100 Puławy	0 81 886 34 21 w.327	0 81 887 93 06
8.	Elżbieta Strzępek	czł.prez.	ul.Mokotowska 26 m 8 00-561 Warszawa	0 22 694 16 44	0 22 621 77 22
9.	Eugeniusz Kuśmierz	czł.prez.	Al.Solidarności 88m.18 01-003 Warszawa		0 22 838 32 79
10.	Zygmunt Braclawik	członek	ul.Opolska 5m.7 40-084 Katowice		0 32 59 71 37
11.	Tadeusz Jurek	członek	ul.Tarnowskiego 4/1 49-300 Brzeg		0 77 16 17 68
12.	Janusz Kalinowski	członek	ul.Karłowicza 17 m 2 40-145 Katowice		0 32 58 51 69
13.	Andrzej Konarski	członek	ul.Studzienna 5m.33 53-304 Wrocław	0 71 40 67 72	0 71 67 06 26
14.	Stanisław Kujawiak	członek	ul.Sportowa 27/4 17-230 Białowieża	0 85 681 24 87	0 85 681 23 21
15.	Jan A Noworyta	członek	ul.Cynkowa 2 32- 610 Oświęcim	0 35 627 09 44	0 33 43 20 96

**Rozdział opiekuństwa
nad kołami i klubami przewodnickimi
wśród członków Komisji Przewodnickiej ZG PTTK
(wg. województw):**

- Tadeusz Stefański	- <u>nadzór nad całością</u>
- Wiesław Kędzierawski	- <u>region północno-zachodni</u> (woj. szczecińskie, koszalińskie, słupskie, gorzowskie, zielonogórskie).
- Wacław J. Derejczyk	- <u>region Wielkopolski</u> (woj. pilskie, poznańskie, konińskie, leszczyńskie, kaliskie, sieradzkie) oraz woj. kieleckie, radomskie, częstochowskie i piotrkowskie.
- Elżbieta Strzępek	- <u>Mazowsze oraz region centralny</u> (woj. warszawskie, płockie, siedleckie, skierniewickie, ostrołęckie, łódzkie)
- Teresa Jankowska	- <u>Mazowsze oraz region centralny</u> (j.w.)
- Jan Noworyta	- <u>region rzeszowski</u> (woj. rzeszowskie, przemyskie, krośnieńskie, tarnowskie) oraz Dolny Śląsk.
- Ewa Samiec	- <u>region lubelski</u> (woj. lubelskie, chełmskie, zamojskie, tarnobrzeskie).
- Stanisław Kujawiak	- <u>region białostocki</u> (woj. białostockie, suwalskie, łomżyńskie).
- Janina Furyk	- <u>region gdański</u> (woj. gdańskie, elbląskie, olsztyńskie).
- Eugeniusz Kuśmierz	- <u>region pomorski</u> (woj. bydgoskie, toruńskie, włocławskie, ciechanowskie).
- Krzysztof Kulesza	- <u>region krakowski</u> (woj. krakowskie, nowosądeckie).
- Andrzej Konarski Tadeusz Jurek	- <u>Dolny Śląsk</u> (woj. wrocławskie, wałbrzyskie, jeleniogórskie, legnickie) oraz Śląsk Opolski.
- Zygmunt Braclawik	- <u>woj. bielskie</u> .
- Janusz Kalinowski	- <u>woj. katowickie, Dolny Śląsk</u> .

● **PLAN IMPREZ PRZEWODNICKICH PTTK W 1998 R.** ●

TERMIN	WYSZCZEGÓLNIENIE	MIEJSCE - TEREN	ORGANIZATOR
1.	2.	3.	4.
	IMPREZY CENTRALNE		
13-15.III	XIV Ogólnopolska Pielgrzymka Przewodników PTTK na Jasną Górę	Częstochowa	Koło Przewodników w Malborku
10-12.VII	II Nizinny Złot Przewodników PTTK	Jura Krakowsko-Częstochowska	Koło Przewodników w Zawierciu
1-4.X	XVI Górski Rajd Przewodników PTTK	Beskid Niski	Koło Przewodników w Rzeszowie
13 - 15.XI	XXVII Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy Przewodników PTTK /+ sesja szkoleniowa/	Golub-Dobrzyń	Koło Przewodników w Golubiu Dobrzyńiu

1.	2.	3.	4.
	IMPREZY TERENOWE		
IV	25-lecie Koła Przewodników Tatrzańskich	Gliwice	KPT Gliwice
IV	II Sesja szkoleniowa - Kościółki drewniane w Beskidach	Beskidy	KPT Szczyrk
17-19.IV	35-lecie Klubu Przewodników Turystycznych	Tarnowskie Góry	KPT Tarnowskie Góry
25 - 26.IV	45 lat Klubu Przewodników Beskidzkich w Katowicach	Beskidy	KPB Katowice
25-26.IV	70-lecie Oddziału PTTK	Bochnia	Oddział PTTK Bochnia Koło Przewodników
23-26.IV	Sesja „Bezpieczeństwo w Górach”	Jura Krakowsko-Częstochowska	KP Zawiercie
IV - V	45-lecie Przewodników /+ sesja szkoleniowa/	Lublin	KP MiT Lublin
14.V	Posiady Przewodnickie	Chata Kurna u Kawuloków Istebna	KP w Cieszynie
24. V	Płóczki Przewodnickie	Złotoryja	KPTiS w Legnicy
V.	45-lecie Koła Przewodników Turystycznych	Gliwice	KP w Gliwicach
V.	45 -lecie Koła Przewodników Tatrzańskich / I cz. w V w Katowicach; II cz w X - w Zakopanem/	Katowice	KPT Katowice
V.	50-lecie Koła Przewodników Turystycznych - Sympozjum „Związki Pomorza Zachodniego z Polską od IX do XX wieku”	Szczecin	KP w Szczecinie
V.	Turystyka na obszarach przemysłowych /seminarium - 2 dniowe/	Gliwice	Komisja Regionalna przewodn. w Katowicach
12-14.VI	45-lecie Przewodników Miejskich przy Oddziale Wrocławskim	Wrocław	KPM Wrocław
27-28.VI	35-lecie Koła Przewodników. Sesja: „90-lecie PTK i PTTK”	Łowicz	KP w Łowiczu
10.VIII	Spotkanie Przewodników Na Śnieżce - Dzień Św. Wawrzyńca.	Karpacz	SPiN w Karpaczu

1.	2.	3.	4.
19- 20.IX	Spotkanie Szkoleniowe PPP	Świdnica	KPT Brzeg
26-27.IX	V jubileuszowy Zlot Pielgrzymkowy Przewodników	Godów- Kalków	KPS w Starachowicach
26. IX	Czyste Góry	Ślęza	KPT Wrocław Fabryczna
17.X.	V Dolnośląski Konkurs Krasomówczy Przewodników	Brzeg	KPT Brzeg
24-25.X	Impreza Szkoleniowa w Ołomuńcu - Czechy	Jesioniki	KPSiT Ząbkowice Śląskie
6 - 8.XI.	9 Biesiada Krzeszowska	Krzeszów	KPD Kamienna Góra
14.XI	Sejmik Przewodnicki XI MISCELLANEA	Cieszyn Ratusz	KPB Cieszyn

Uwaga!

W niniejszym planie umieszczone zostały imprezy przewodnickie zgłoszone do Komisji do końca listopada 1997 r.

● GOLUB PO RAZ 26-TY! ●

Tak - to prawda, tegoroczny Konkurs Krasomówczy Przewodników PTTK odbył się w Golubiu po raz 26-ty (29 i 30 listopada). Zasluga to niewątpliwie Kasztelana na Zamku w Golubiu Zygmunta Kwiatkowskiego, inicjatora konkursu (a także podobnego, corocznie organizowanego tydzień wcześniej dla młodzieży szkół ponadpodstawowych), ale także samych uczestników, którzy, niezważając na niewygody podróży, zimno - wszak to koniec listopada, koszty (nikt im przecież nie funduje tej wycieczki) - przybyli na zamek. Chciałoby się powiedzieć tłumnie - ale tak już nie jest, nie jest tak jak bywało przed wieloma laty, gdy do Golubia przybywało bardzo wiele przewodników i osób towarzyszących turniejom. Teraz grupa najwierniejszych liczy dwadzieścia, może trzydzieści osób - to w dzień eliminacji. Na finałach jest trochę więcej, przybywają zwabieni pięknym słowem i interesującą treścią wypowiedzi mieszkańcy Golubia-Dobrzynia. Bywa też władza lokalna w osobie Pani Burmistrz. W mądrych i ciepłych słowach skierowanych do uczestników konkursu zwykle otwiera go, i w niedzielę, po zakończeniu zamyka. Tak było i w tym roku.

Ale przejdźmy do informacji o tegorocznym konkursie.

W eliminacjach uczestniczyło 12 przewodników - tylko, aż - trudno powiedzieć. Tuzin i kropka - taki czas. W tym trzy przewodniczki „zagraniczne” - Polki, dwie z Wilna i jedna ze Lwowa - późniejsza zwyciężczyni a i w eliminacjach najlepsza.

A ponadto przedstawicielki i przedstawiciele: Torunia, Wrocławia, Wałbrzycha, Warszawy (aż trzy odważne, młode dziewczyny), Gdańska, Międzyzdrojów, Częstochowy. Chyba najtrudniejsze zadanie miała pierwsza uczestniczka turnieju - torunianka Ewa Górecka. Odpowiedzialność - bo przecież finalistka ubiegłorocznego konkursu i laureatka nagrody publiczności 96' a tu stała jeszcze nie „wypełniona atmosferą słuchania” - naprawdę to ważne, to pomaga temu co stoi przy mikrofonie i mówi do słuchaczy, jurorzy jeszcze nie nastawili właściwie „celowników” a do tego Ewa wybrała bardzo trudny temat - o tym co nie będąc Polakiem stworzył słownik języka polskiego, czyli o Samuelu Bogumile Linde.

Mogę śmiało powiedzieć, że również wystąpienia innych uczestników eliminacji były poprawne, interesujące i cała dwunastka mogłaby przejść do finału, gdyby nie to, że jest tam tylko 5 miejsc - takie są reguły gry, taki regulamin konkursu.

A w finale: Pierwsze miejsce, bezapelacyjnie (i kilka „dziesiątek” od jurorów) otrzymała Jadwiga Panikowska ze Lwowa. Wzruszająca i piękna opowieść o Cmentarzu Łyczakowskim podbiła serca wszystkich. Nagroda Telewizji Polskiej - niebagatelna bo 3.000,00 zł., ale zasłużona, także nagroda publiczności ufundowana przez Zarząd Miasta Golubia-Dobrzynia.

Drugie miejsce i nagroda specjalna Redakcji Gazety Pomorskiej dla Magdy Kosko, młodej przewodniczki z Gdańska, za interesującą opowieść o gdańskim Dworze Artusa; - dla

niektórych słuchaczy było to zarazem przypomnienie uroczystych obchodów 50-lecia przewodnictwa w Gdańsku, jakie w początkach maja odbyły się właśnie w tym reprezentacyjnym budynku.

Jury konkursu oceniło wypowiedzi trójki pozostałych uczestników finału na równi wysoko, przyznając Barbarze Ogonowskiej z Wilna za opowieść o swoim mieście, Agnieszce Sus - ciekawa opowieść o Łazienkach Królewskich w Warszawie i Krzysztofowi Kuładze z Wałbrzycha za barwną opowieść o pani na zamku Książ - pięknej księżnej Daisy of Pless. - ex equo trzecie miejsce. Agnieszka przyznała - że właśnie w tym roku ukończyła w Warszawie kurs przewodnicki, Krzysztof niewiele dłużej oprowadza wycieczki po Książu i okolicach Wałbrzycha. Brawo młodzieży i przykład dla innych odważnych przewodników.

A za rok spotkamy się znowu w Golubiu na XXVII Konkursie Krasomówczym Przewodników. Będzie równie gorąca i serdeczna atmosfera na zamku, a na dziedzińcu i w miasteczku nad Drwęcą może nieco cieplej niż w tym roku.

Andrzej Konarski - Wrocław.

O PRZEWODNICKICH KONKURSACH GOLUBSKICH INACZEJ...

Było ich dotychczas XXVI. Pierwsze „przewodnickie zawody” krasomówcze w Golubiu - Dobrzyniu ścigały do zamku „Kasztelana”, Zygmunta Kwiatkowskiego ponad 20 uczestników a szczytowy konkurs 32. Stan wojenny i kryzys turystyki w Polsce, a co za tym szło, rozpad wielu silnych kół przewodnickich (jak np. krakowskiego) wywołał zmniejszenie zainteresowania golubską, piękną imprezą krasomówczą. W roku ubiegłym padł „rekord” - zaledwie 9 uczestników z całego kraju, mimo, że XXVI konkurs poprzedziła ogólnopolska narada aktywu przewodnickiego w Modlinie na której byli przedstawiciele około 160 kół. Zachęcano tam do udziału w golubskich imprezach przewodnickich - widać bez skutku! Poziom ostatniego konkursu, ogólnie mówiąc, był zaledwie poprawny. Konkurs wyłonił jako laureatkę I miejsca lwowiankę, bowiem imprezę zaszczytyły także 3 koleżanki zza granicy: 2 z Wilna i 1 jako się rzekło - ze Lwowa. W szeregu konkursów po roku 1981, jak się dało zaobserwować, poziom krasomówstwa przewodnickiego w Golubiu okazał się niższy od tego jaki cechował te imprezy przed stanem wojennym (może z niewielkimi wyjątkami). W konkursach z uczestnictwem przewodników zza granicy z reguły oni zajmują pierwsze miejsca. Nie decyduje o tym przede wszystkim piękno polszczyzny ile patriotyczna tematyka i względy emocjonalne, wzruszające jurorów i publiczność. Jak się wydaje, grupy przewodników zza granicy powinny być wydzielone do współzawodnictwa między sobą a jeśli to nie możliwe ze względu na ich małą liczebność to mogliby występować poza konkursem z wyasygnowaniem dla najlepszych specjalnych nagród i wyróżnień. Kryzys frekwencji przewodników na konkursach w Golubiu - Dobrzyniu może by zażegnany poprzez wcześniejszą pracę propagującą konkursy, eliminacje wojewódzkie z nagrodami. Już chyba czas otwarcie powiedzieć: jeśli golubskie konkursy krasomówcze przewodników mają dalej działać (a są tego warte!) to kandydatów mobilizuje ruch przewodnicki PTTK i Główna Komisja Przewodnicka, a Konkursy organizuje „Kasztelan” Kwiatkowski - już on to wspaniale potrafi!

Mieczysław Komar

XXVI MIĘDZYNARODOWY KONKURS I CO DALEJ?

Jako widz i uważny obserwator pragnę się opowiedzieć za dalszą kontynuację tego szlachetnego przedsięwzięcia, które przewodnictwu turystycznemu w Polsce przysparza nie tylko splendoru i powagi - ale także uczy, bawi i wychowuje.

Już 18 lat temu jako przypadkowy obserwator zetknąłem się z Konkursem Krasomówczym Przewodników PTTK w Golubiu - Dobrzyniu i zostałem nim zafascynowany. W latach późniejszych bywałem sporadycznie. Na XXVI już Międzynarodowym Konkursie w listopadzie 1997 roku przebywałem służbowo jako opiekun grupy uczestniczek z Warszawy. Uważna obserwacja wszystkich konkursowych wystąpień dostarczyła mi wielu niezapomnianych przeżyć oraz wzruszeń. Np. z ust występującej w Konkursie przedstawicielki

Torunia dowiedziałem się kilku niezwykle cennych, a dotąd nieznanymi mi informacji biograficznych na temat Samuela Bogumiła Linde. W swej obecnej formule Konkurs jest imprezą, która integruje środowisko przewodnickie całej Polski wokół szlachejnych ideałów piękna ojczystej mowy i jej praktycznego zastosowania w skutecznym przekazywaniu informacji krajoznawczych.

Nie ma drugiego takiego miejsca w Polsce, gdzie można wysłuchać tylu pięknych, niezwykle sugestywnych i oryginalnych przemówień przewodników na tak ciekawe i różnorodne tematy, związane z turystyką i krajoznawstwem. Raz do roku tu w bardzo nastrojowej scenerii GOLUBSKIEGO ZAMKU gromadzą się prawdziwi czarodzieje słowa mówionego, zawierane są znajomości i przyjaźnie, ujawniają się talenty krasomówcze i oratorskie dotychczas nieznanne, następuje bardzo owocna wymiana myśli i doświadczeń, pogłębia się umiejętność przewodnickiego przekazu, doskonalą się warsztat żywym słowem mówionym.

Należałoby tylko zastanowić się nad subtelnościami jakiejś oddzielnej formuły przyznania nagród delegatom na Konkurs z krajów byłego ZSRR tak, aby nie wiązało się to z deprecjonowaniem ogólnego poziomu Konkursu. Przemyslenia wymaga też sprawa nagród konkursowych. Ich wartość powinna oscylować w granicach opłacalności. W obecnej sytuacji cenowej wartość nagrody pierwszej nie powinna być niższa niż 6.000,00 złotych. Pozostałe nagrody (II, III, IV i V) powinny być czymś więcej niż jakimś tranzytowym „radykiem”. Ja wiem, że wiąże się to z funduszami, których zdobycie na taki „nieprodukcyjny i niehandlowy cel” w dzisiejszym systemie polityczno-społecznym nie jest łatwe. Jedyne wyjście z tej patowej sytuacji to poszukiwanie hojnych sponsorów. I tu już należą się wielkie dzięki Władzom a w szczególności Burmistrzowi miasta Gólab - Dobrzyń za fundowanie od wielu lat tzw. Konkursowej Nagrody Publiczności, przyznawanej w drodze plebiscytu nagrody prestiżowej, że warto o nią zabiegać.

Ten Konkurs Krasomówczy Przewodników jedyny w Polsce będący także niezwykle sympatycznym widowiskiem teatralnym na stałe i mocno wrósł w krajobraz kulturalny Polski, że trudno sobie wyobrazić, aby kiedyś mógł zaprzestać swojej działalności. A jednak dają się zauważyć niepokojące zjawiska - m.in. systematyczne zmniejszanie się jego uczestników w ciągu ostatnich kilku lat.

Otóż po przywróceniu przed 9 laty przez polityków „Solidarności” ustroju kapitalistycznego w Polsce w tak amoralnej i bezideowej formie zmieniło się radykalnie na niekorzyść uwarunkowanie naszej działalności PTTK-owskiej. Nie korzystamy już z żadnych udogodnień wynikających z posiadanego ongiś statusu „stowarzyszenia wyższej użyteczności.” W prawodawstwie dzisiejszym traktowani jesteśmy na równi z innymi firmami komercyjnymi. Jednak Konkurs Krasomówczy wymaga ideowego zaangażowania w imię wyższych dalekosiężnych celów naszego środowiska i nie może być traktowany jako handlowa impreza samofinansująca, poddana surowym regułom ekonomicznym kapitalistycznej gry wolnorynkowej. W zaistniałej sytuacji następuje systematyczna pauperyzacja środowisk przewodnickich, co pośrednio skutkuje zmniejszaniem się liczby startujących do Konkursu przewodników. Zubożenie powoduje, że wiele przewodnickich i PTTK-owskich struktur organizacyjnych, albo się całkowicie rozpadło, albo nie prowadzi już swojej działalności w takim zakresie jak powinna. Wiele kół i oddziałów przewodnickich po prostu nie stać na wydelegowanie swoich przedstawicieli na Konkurs do Golubia-Dobrzyń. Nie można też liczyć, że ludzie za własne pieniądze, będą jeździć na Konkurs.

Co robić w tej sytuacji? Jak zahamować niebezpieczny dla Konkursu trend? Skąd brać pieniądze na jego dalsze dofinansowanie?

Pieniądzy na ten szczytny cel należy poszukiwać w kieszeniach organizacji oraz instytucji państwowych de nomine powołanych do sprawowania pieczy nad organizacjami prowadzącymi działalność w sferze turystyki i kultury. Sprawa uczestniczenia w Konkursie Krasomówczym nie powinna być obojętna wojewódzkim Wydziałom Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki, gdyż delegaci na konkursie promują i w swoisty sposób reklamują przed całą przewodnicką Polską dane miasto czy region i dlatego akcja warta jest wsparcia finansowego z ich strony.

Innym źródłem dofinansowania Konkursu powinni być Biura Obsługi Ruchu Turystycznego, które przecież na codzień korzystają z usług przewodnickich i powinni poczuwać się do obowiązku moralnego i materialnego wspierania Konkursu, będącego kuźnią i jednocześnie prezentacją znakomitych kadr przewodnickich na skalę krajową a nawet międzynarodową.

Na marginesie tego wniosku niech mi będzie wolno nadmienić, iż działające w Warszawie nieprzerwanie od 52 lat Przewodnickie Biuro Turystyczne „TRAKT”, będące strukturą

gospodarczą Warszawskiego Oddziału Przewodników PTTK - sfinansowało całkowicie pobyt na tegorocznym Konkursie 4-ch osób z Warszawy - 3-ch uczestniczek i ich opiekuna - na zasadzie pełnej delegacji służbowej. Przewidziano także cenne nagrody i wyróżnienia dla uczestniczek bez względu na rezultat ich konkursowych wystąpień, po prostu za sam fakt reprezentowania warszawskiego środowiska przewodnickiego na tym spotkaniu ogólnopolskim.

Na koniec pragnę wyrazić przekonanie, iż czujemy się usatysfakcjonowani nawet III miejscem, wywalczonym w eliminacjach konkursowych przez naszą znakomitą reprezentantkę Koleżankę AGNIESZKĘ SUS i nie wnosimy pretensji pod adresem JURY, które na pewno miało nie łatwe zadanie z wydaniem sprawiedliwego werdyktu wobec wyrównanego wysokiego poziomu wystąpień finalistów rodem z Polski.

W imieniu uczestników Konkursu z naszego środowiska pragnę wyrazić z głębi serca płynące podziękowanie Panu mgr ZYGMUNTOWI KWIATKOWSKIEMU za poniesiony trud organizacyjny Konkursu oraz za atmosferę prawdziwie staropolskiej gościnności okazanej wszystkim uczestnikom tego wspólnego ogólnopolskiego spotkania elity przewodnickiej.

My mieszkańcy Warszawy i województwa na następny XXVII Konkurs w listopadzie 1998 roku postaramy się przyjechać w jeszcze liczniejszym i wzmocnionym składzie przewodnickim.

Stanisław Skowroński

KOMISJA FOTOGRAFII KRAJOZNAWCZEJ ZG PTTK

FOTON S.A. Bydgoszcz,

MAGAZYN FOTOGRAFICZNY

zapraszają do udziału w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym

K R A J O B R A Z P O L S K I

cztery pory roku

ZIMA - WIOSNA - LATO - JESIEŃ

Fotografia krajoznawcza jest bezspornie fotografią dokumentalną, nie do-
czekała się jednak ściślejszej definicji. Podobnie jak fotografia krajoznan-
stwa: "albo jest albo może być krajoznanstwem". Jednak pojęcie dokument, krajoznan-
stwo i krajoznawstwo dają się w dużym stopniu uściślić, a definicję tych pojęć znaleźć moż-
na w encyklopediach. Zatem fotografia dokumentalna krajoznanstwa będzie z pewnością fo-
tografią krajoznawczą, daleko idące przetworzenia - z pewnością nie. Ale - tworząc
fotografie na ten konkurs pozwólmy sobie też na trochę szaleństwa. Intuicja podpowie,
gdzie jest ta nieprzekraczalna granica, poza którą fotografie utracą krajoznawczy as-
pekt.

REGULAMIN

1. Konkurs jest dostępny dla wszystkich fotografujących.
2. Każdy autor może nadesłać do 10 prac /barwnych i czarno-białych/ w każ-
dym z etapów konkursu.
3. Formaty prac: zdjęcia czarno-białe od 18x24 cm do 24x30cm, zdjęcia barwne
od 10x15 cm do 24x30 cm. Nie należy nadsyłać przeźroczy.
4. Na odwrocie każdej pracy należy napisać lub przykleić nalepkę zawierają-
cą: imię, nazwisko i adres autora, datę i miejsce wykonania zdjęcia oraz
co zdjęcie przedstawia. Na konkurs można nadsyłać zdjęcia wykonane w la-
tach ubiegłych.
5. Oceny prac dokona jury powołane przez organizatorów konkursu. Decyzje ju-
ry są niepodważalne.
6. Jeden autor może otrzymać więcej niż jedną nagrodę.
7. Prace nie będą zwracane. Po cyklu wystaw zostaną przekazane do Centrum Fo-
tografii Krajoznawczej w Łodzi. Każdy autor otrzyma zaświadczenie potwierdza-
jące przyjęcie prac do zbiorów Centrum oraz przyznaną liczbę punktów do od-
znaki Fotograf Krajoznawca Polski.
8. Organizatorzy konkursu oraz Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi zas-
trzegają sobie prawo do nieodpłatnego reprodukowania prac w czasopiśmie
fotograficznych i krajoznawczych oraz albumach /z wyłączeniem wydawnictw
o charakterze reklamowym/ z podaniem nazwiska autora.
9. Udział w konkursie jest bezpłatny.

PRACE NA KONKURS NALEŻY NADSYLAĆ W TERMINACH :

- etap I - ZIMA - do 30 kwietnia 1998 roku;
- etap II - WIOSNA - do 31 lipca 1998 roku;
- etap III - LATO - do 31 października 1998 roku;
- etap IV - JESIEŃ - do 31 stycznia 1999 roku.

NA ADRES : Centrum Fotografii Krajoznawczej, ul. Wigury 12a, 90-301 Łódź
z dopiskiem "Konkurs Fotograficzny Krajoznanstwo"

NAGRODY - W każdym etapie konkursu przyznane zostaną nagrody rzeczowe o warto-
ści: I - w wysokości 500 zł., II - w wysokości 300 zł. oraz III - w wy-
sokości 200 zł. w materiałach.

Na zakończenie konkursu za pracę najwybitniejszą zostanie przyznana
nagrada honorowa - Puchar Przewodniczącego Komisji Fotografii Krajo-
znawczej.

REGULAMIN

31 OGÓLNOPOLSKIEGO INDYWIDUALNEGO RAJDU PIESZEGO

organizowanego przez Komisję Turystyki Pieszej Oddziału PTTK przy Hucie im. T. Sendzimira w Krakowie w dniach 2.01. - 30.11.1998r.

DLA UCZCZENIA

45-CIO LECIA ODDZIAŁU PTTK PRZY HUCIE IM. T. SENDZIMIRA

Zgłoszenia należy przesłać na adres:

Oddział PTTK przy Hucie im. T. Sendzimira
Komisja Turystyki Pieszej
os. Stalowe 16/2
31-922 Kraków

Koszt uczestnictwa - 6,00 zł. należy wpłacić na konto:

Bielecki Ryszard, os. Kombatantów 12/43, 31-630 Kraków,
w PKO-BP II O/Kraków, nr 10202906-68925-270-41.

Wraz z kartą zgłoszenia należy przesłać dowód wpłaty. Będzie on zwrócony wraz z kartą rajdową potwierdzającą przyjęcie na Rajd.

Uczestnik Rajdu wędruje na trasach pieszych nizinnych, opracowanych przez siebie. Przejście trasy należy udokumentować na karcie rajdowej, zdobywając co najmniej 60 pkt. do O.T.P.

Wypełnioną starannie kartę rajdową należy przesłać do organizatora Rajdu w terminie do 31.12.1998r.

Organizator w ramach wpisowego prześle uczestnikowi:

- odznakę rajdową "Sezon Turystyczny KTP - 1998r.",
- odcisk pieczętki rajdowej.

Interpretacja niniejszego regulaminu należy do organizatora Rajdu.

Uczestnicy biorą udział w Rajdzie na własną odpowiedzialność. Za ewentualne wypadki i szkody materialne zaistniałe w czasie trwania Rajdu, organizator nie ponosi odpowiedzialności.

Do zobaczenia na trasach
ORGANIZATORZY

(tu odciąć)

KARTA ZGŁOSZENIA

Nazwisko i imię.....

Adres zamieszkania.....kod.....

ZGŁASZAM swój udział w 31 Ogólnopolskim Indywidualnym Rajdzie Pieszym organizowanym przez Komisję Turystyki Pieszej Oddziału PTTK przy Hucie im. T. Sendzimira w dniach 2.01. - 30.11.1998r. na terenie całej Polski.

Równocześnie wpłacam wpisowe w kwocie 6,00 zł. na konto: Bielecki Ryszard, os. Kombatantów 12/43, 31-630 Kraków, w PKO-BP II O/Kraków, nr 10202906-68925-270-41, a dowód wpłaty przesyłam w załączeniu.

Oświadczam, że znany mi jest regulamin Rajdu

.....dnia.....1998r. ....
(podpis)

Kartę rajdową nr ..... wysłano dnia ..... 1998r.

Świadczenia wysłano dnia ..... 1998r. podpis **41**

zł. 2 2.-

Kazimierz Polań, Helena Polańska, Wiesław A. Wójcik

„ZIEMIA”

1910 - 1950

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI

W 90 rocznicę powstania
Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
i 130 rocznicę urodzin
Aleksandra Janowskiego

Wydawnictwo PTTK „Kraj”
WARSZAWA 1997

POLSKA AGENCJA PROMOCJI TURYSTYKI

INFORMACJA TURYSTYCZNA W POLSCE

STYCZEŃ 1998

●15-282 BIAŁYSTOK, ul. Piękna 3, tel. fax (0-85) 454-600 ●58-260
 BIELAWA, ul. Piastowska 1, tel. 334-671 ●42-300 BIELSKO-BIAŁA, ul.
 Piastowska 2, tel. (0-33) 122-139 fax 122-406 ●85-082 BYDGOSZCZ, ul.
 Zygmunta Augusta 10, tel. (0-52) 228-432, 225-350, fax 454-785 ●77-100
 BYTÓW, ul. Zamkowa 2, tel. (0-593) 55-97 ●22-100 CHELM, ul. Lubelska
 20, tel. (0-82) 565-36-67, fax 565-41-85 ●80-200 CHELMNO, Rynek 12,
 tel. fax (0-56) 862-104 ●43-400 CIESZYN, Rynek 6, tel. fax (0-33) 525-
 800 ●78-440 CZAPLINEK, Rynek 1, tel. fax (0-966) 552-37 ●42-200
 CZĘSTOCHOWA, Al. NMP 65, tel. (0-34) 241-360, fax 243-412 ●77-300
 CZŁUCHÓW, ul. Wojska Polskiego 5, tel. 482 ●57-340 DUSZNIKI
 ZDRÓJ, ul. Krótka 2, tel. fax 669-413 ●82-300 ELBLĄG, ul. 1 Maja 30,
 tel. fax (0-55) 23-27-373, 23-28-471 ●88-410 GĄSAWA, ul. Żnińska 19, tel.
 (0-534) 250-52 ●80-860 GDAŃSK, ul. Heweliusza 27, tel. (0-58) 30-14-
 355, 30-16-637, fax 316-637 ●11-500 GIŻYCKO, ul. Warszawska 7, tel.
 (0-87) 285-265, fax 285-760 ●86-300 GRUDZIĄDZ, ul. Malomłyńska 1,
 tel. (0-51) 264-41 ●88-100 INOWROCŁAW, ul. Świętokrzyska 107, tel. 0-
 536/57-28-03, fax 57-00-11 ●84-140 JASTARNIA, ul. Sychty 47, tel. (0-
 58) 752-340 ●84-104 JASTRZĘBIA GÓRA, ul. Królewska 27, tel. (0-58)
 74-96-83 ●58-500 JELENIA GÓRA, ul. 1 Maja 42, tel. fax (0-75) 752-40-
 54, tel. 752-51-14 ●62-800 KALISZ, ul. Garbarska 2, tel. (0-62) 642-184
 ●58-540 KARPACZ, ul. 3 Maja 25 a, tel. fax (0-75) 76-19-716, tel. 76-19-
 453. 76-18-605 ●25-334 KIELCE, pl. Moniuszki 2"B", tel. fax (0-41) 344-
 62-40 ●78-100 KOŁOBRZEG, ul. Wojska Polskiego 6 c, tel. (0-94) 352-73-
 39, fax 352-41-51 ●KOMANĆZA, tel. (0-13) 462-52-11 w. 76 ●75-201
 KOSZALIN, ul. Dworcowa 10, tel. (0-94) 427-399 fax 424-340 ●83-400

KOŚCIERZYNA, ul. Strzelecka 9, tel. (0-58) 86-59-80, fax 86-59-83 ●58-530 KOWARY, ul. 1 Maja 60 a, tel. (0-75) 718-24-89, fax 719-25-47 ●31-154 KRAKÓW, ul. Pawia 8, tel. (0-12) 422-60-91, fax 422-04-71 ●38-400 KROSNO, ul. Pilsudskiego 16, tel. fax (0-13) 432-77-07 ●33-380 KRYNICA, ul. Pilsudskiego 8, tel. (0-18) 471-57-46, 47-15-654, tel. fax 47-15-513 ●57-350 KUDOWA ZDRÓJ, ul. Zdrojowa 44, tel. fax 661-313 ●ŁĄDEK ZDRÓJ, ul. Kościuszki 36, tel. 146-222 ●59-220 LEGNICA, Rynek 29 tel. (0-76) 512-280 ●57-343 LEWIN KŁODZKI, Pl. Kościuszki 10, tel. fax 664-629 ●58-420 LUBAWKA, Pl. Wolności 14, tel. fax 74-11-929 ●20-400 LUBLIN, ul. Krakowskie Przedmieście 78, tel. (0-81) 532-44-12, 532-53-39 ●58-623 LUBOMIERZ, ul. Wolności 21, tel. 78-33-573, fax 78-33-151 ●ŁĄCK k. Gostynina, tel. (0-24) 261-40-64 ●73-300 LOBEZ, ul. Niepodległości 74, tel. (0-931) 62-519 ●18-400 ŁOMŻA, ul. Wojska Polskiego 1, tel. (0-86) 16-47-18 ●99-400 ŁOWICZ, Stary Rynek 3, tel. (0-46) 373-269 ●90-113 ŁÓDŹ, ul. Traugutta 18, tel. (0-42) 337-169, fax 339-902 ●11-730 MIKOŁAJKI, ul. Kolejowa 7, tel. 21-68-50 ●33-300 NOWY SĄCZ, ul. Piotra Skargi 2, tel. (0-18) 435-597 ●58-573 PIECHOWICE, ul. Żymierskiego 53, tel. fax 76-11-130, 76-17-201 ●97-300 PIOTRKÓW TRYBUNALSKI, pl. Czarnieckiego 10, tel. (0-44) 495-196 ●09-400 PŁOCK, Al. Jachowicza 49, tel. (0-24) 262-94-97 ●58-562 PODGÓRZYN, ul. Żołnierska 2, tel. (0-75) 755-33-46 ●57-320 POLANICA ZDRÓJ, ul. Zdrojowa 13, fax 682-444 ●61-772 POZNAŃ, Stary Rynek 59, tel. (0-61) 526-156, fax 526-964 ●37-700 PRZEMYŚL, ul. Władycze 3, tel. (0-16) 67-87-309 ●57-420 RADKÓW, Rynek 17, tel. fax 87-12-270 ●26-600 RADOM, ul. Sienkiewicza 4, tel. (0-48) 362-43-30, tel. fax 363-17-67 ●REWAL, ul. Sikorskiego 1, tel. (0-931) 62-519 ●35-001 RZESZÓW, ul. Asnyka 6, tel. (0-17) 852-46-12, fax 852-46-11 ●16-500 SEJNY, ul. Pilsudskiego 25, tel. 16-20-59 ●08-100 SIEDLCE, ul. Pilsudskiego 40, tel. (0-25) 223-74 ●98-200 SIERADZ, ul. Jana Pawła II 3, tel. (0-43) 822-62-31 ●76-200 SŁUPSK, ul. Wojska Polskiego 16, tel. fax (0-59) 424-326, 420-791 ●16-400 SUWAŁKI, ul. Kościuszki 71, tel. (0-87) 665-494, 665-872 ●70-412 SZCZECIN, Al. Niepodległości 1, tel. (0-91) 340-440, fax 338-420 ●SZCZYTNA, ul. Wolności 1, tel. 683-775, fax 684-580 ●58-580 SZKLARSKA PORĘBA, ul. Jedności Narodowej 3, tel. fax (0-75) 717-24-49, 717-24-94 ●59-850 ŚWIERADÓW ZDRÓJ, ul. Zdrojowa 10, tel. fax. 78-16-350 ●33-100 TARNÓW, Rynek 9, tel. (0-14) 264-300 ●87-100 TORUŃ, ul. Piekary 37/39, tel. (0-56) 621-09-31, fax 621-09-30 ●72-320 TRZEBIATÓW, ul. Witosa 9, tel. (0-931) 72-435 ●89-500 TUCHOLA, ul. Nowodworskiego 5, tel. fax (0-531) 421-89 ●76-270 USTKA, ul. Marynarki Polskiej 87, tel. (0-59) 146-041 ●58-300 WAŁBRZYCH, Rynek 9, tel. (0-74) 220-00 ●00-024 WARSZAWA, Al. Jerozolimskie 54 (Dw. Centralny PKP) tel. fax (0-22) 654-24-47, 36-51-84 ●00-030 WARSZAWA, Pl. Powstańców Warszawy 2, tel. (0-22) 94-31 ●00-262 WARSZAWA, pl. Zamkowy 1/13 tel. (0-22) 635-18-81, fax 831-04-64 ●11-600 WĘGORZEWO, ul. Zamkowa 7, tel. 27-40-09 ●87-800 WŁOCŁAWEK, pl. Wolności 5, tel. fax (0-54) 323-432 ●50-102 WROCŁAW, Rynek 14, tel. tel. (0-71) 443-111, fax 442-962 ●34-500 ZAKOPANE, ul. Kościuszki 17, tel. (0-165) 122-11, fax 660-51 ●22-400 ZAMOŚĆ, Rynek Wielki 13, tel. (0-84) 639-22-92 ●65-067 ZIELONA GÓRA, ul. Pod Filarami 1, tel. (0-68) 202-700, fax

POLSKIE TOWARZYSTWO
TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
Oddział
w Ostrowie Wielkopolskim
zaprasza wszystkich
turystów i sympatyków

IMPREZY TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ ORGANIZOWANE W 1998 ROKU

DATA	NAZWA IMPREZY	DYSCYPLINA	ORGANIZATOR
1 – 6.02.1998	Zimowy Rajd „Karkonosze” („Strzecha Akademicka”)	górska piesza	Klub Górski „Jontek” ZO PTTK
22.03.1998	„Marzanna 98” (Ostrów Wlkp.)	rowerowa, piesza	Klub Kolarski „Bicykl” ZO PTTK
4 – 5.04.1998	„VI Siedmiowiecze” (Strzyżew)	azymutowa	SKKT nr 59 „Wierchy” ZO PTTK
25.04.1998	XI Wiosenny Rajd „Bocianim Szlakiem”	piesza, rowerowa	Komisja Młodzieżowa ZO PTTK
1 – 3.05.1998	VI Rajd „Wiosna z Bicyklem” (Żerków)	rowerowa	Klub Kolarski „Bicykl” ZO PTTK
9.05.1998	Rajd Szlakiem Pałacików i Dworków (Ostrów Wlkp.)	piesza, rowerowa	SKKT nr 39 –SP nr 5 ZO PTTK
22 - 24.05.1998	XXXII Splyw Kajakowy „Prosna 98” (Chocz – Dębno nad Wartą)	kajakowa	Klub Kajakowy „Pelikany”, ZO PTTK
23 - 24.05.1998	XXI Wiosenne Igrzy Turystyczne (Mikstat Las)	piesza, rowerowa azymutowa	Koło PTTK nr 6 przy Lokomot., ZO PTTK
28 - 31.05.1998	Zlot w Górach Świętokrzyskich	górska piesza	Klub Górski „Jontek” ZO PTTK
13.06.1998	X Rajd „Szlakiem Architektury Drewnianej” — „Święto Roweru” (Ostrów Wlkp.)	rowerowa	SKKT nr 48 –SP nr 1 Klub Kolarski „Bicykl” ZO PTTK
27.06 – 5.07.98	Biwak wspinaczkowy w Skalkach Rzędkowickich	wspinaczkowa piesza	Klub Górski „Jontek” ZO PTTK
17.07 – 1.08.98	Wędrówka kajakowo-rowerowa	kajakowa rowerowa	Klub Kajakowy „Pelikany”, ZO PTTK
1.08 – 15.08.98	XX Splyw Rodzinny (Goniądz)	kajakowa	Klub Kajakowy „Pelikany”, ZO PTTK
11 – 13.09.1998	XXXVII Ogólnopolski Rajd „Jesień Chopinowska” (Antonin)	wielodyscyplinowa	ZO PTTK
26 - 27.09.1998	X Rajd „Z kompasem na grzyby” (Mikstat Las)	wielodyscyplinowa	Koło PTTK nr 6 przy Lokomot., ZO PTTK
25.10.1998	IV Rajd Stanisława Cichosza (Ostrów Wlkp.)	rowerowa	Klub Kolarski „Bicykl” ZO PTTK

ŻYCZYMY NIEZAPOMNIANYCH PRZYGÓD NA SZLAKACH RAJDÓW

Redakcja: Centralna Biblioteka PTTK
im. Kazimierza Kulwiecia
ul. Podwale 23, 00-261 Warszawa, tel. 831-80-65

● Numer zamknięto 1998.02.2.